Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...мнай 1921 оной ...бриин 21-hээ гарана | № 280 (15903) | 1981 оной декабриин 6, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

Л. И. БРЕЖНЕВ ВАРШАВСКА ДОГОВОРТО ХАБААДАДАГ ГҮРЭНҮҮДЭЙ ОБОРОНЫН МИНИСТРНҮҮДЭЙ КОМИТЕДЭЙ ГЭШҮҮДТЭЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Оборонын министрнүүдэй комитедэй гэшүүдтэй декабриин 4-дэ уулзаа.

Л. И. Брежневтэй, оборонын министрнүүдэй хоорондо хани ёhоной хөөрэлдөөн болоhон байна. Л. И. Брежнев Комитедэй хүдэлмэреэр сэдьхэлээ ханангхай байhанаа элирхэйлээд, Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй оборонно хүсэ шадалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые түйлахыень министрнүүдтэ хүсэбэ.

Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Генеральна штабай начальник — СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо Советскэ Союзай маршал Н. В. Огарков, Нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша Советскэ Союзай маршал В. Г. Куликов, Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальник армиин генерал А. А. Епишев, Нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник армиин генерал А. И. Грибков байлсаа. (ТАСС).

БИ-ТАБАН ЖЭЛДЭ, ТАБАН ЖЭЛ-НАМДА

ЕРЭЭДҮЙН ХҮГЖЭЛТЫЕ — МҮНӨӨДЭРЭЙ АЖАЛААР

Пропагандистаар би 1966 онhоо хү...лнэб. Элдэб курсануудые хүтэлбэри...эб. Харин байгша ондо манай hур...уулиин багшанар өөрынгөө ажалда сэхэ ...абаатай коммунис хүмүүжүүлгын асуу...алнуудые шудалжа эхилээ. Тус прог...аммаяа табан жэлэй туршада үзэхэ...ди.

КПСС-эй XXVI съезд арадай гэгээ...лэй хүгжэлтын тодорхой программа ...абяа. Тэрээнhээ уламжалан багша бү...н өөрынгөө зорилгонуудые тодоруул...а зэргэтэй. Бидэнэр материальна про...кци үйлэдбэрилдэггүй гээшэ аабза...и. Гэбэшье арадай ажахын ерээдүйн ...дэлмэрилэгшэдые бэлдэхэ онсо шуха... үүргэтэйбди. Тиимэhээ багшанарай ...олдосото ажалhаа арадай ажахын ...аг үрэ дүлдыдадаг гээ hаа, алдуу бо...хогүй. «Тэрэнэй ажалда, hуудал бай...лда, мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хэ...этэ анхаралаа hайн гэгшээр хандуул... хэрэгтэй», — гэжэ КПСС-эй XXVI ...ъезд дээрэ Л. И. Брежнев онсо тэм...эhэн байна.

Багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ ...рэгтэ полит-hуралсал тон шухала үүр... дүүргэдэг гээшэ. Юундэб гэхэдэ, за...уу үетэниие hайнаар хүмүүжүүлхын ту... багшанар нэн түрүүн өөhэдөө hайн ...эдхэлтэй байха ёhотой. Илангаяа тэ...нэй политическэ болбосоролые дээшэ...үүлхэ шухала.

Энэ жэлhээ коммунис хүмүүжүүлгын ...уудалнуудые шудалжа эхилhэмнай ...йшаалтай. Зүгөөр ондоошье курсануу...е энээнhээ урда үзэхэдөө өөрынгөө ...алтай холбохые оролдодог hэмди. Жэ...ээнь, КПСС-эй XXVI съездын hүүлээр, ...итын үйлэдбэриин ашаг үрэ болон ...анарые дээшэлүүлгэ» гэhэн темэдэ хэ... хэшээл зорюулаабди. Юундэ энэ ...удалда иимэ анхарал хандуулаабди... гэхэдэ, үхибүүдэй ямаршье асуу...лда харюусахаар бэлэн байхын тула ...ша хүн гээшэмнай алишье талаараа ...ээгы, үргэн мэдэсэтэй байха зэргэ...й. Илангаяа КПСС-эй XXVI съездын ...териалнуудые, СССР-эй Экономиче...а ба социальна хүгжэлтын гол шэг...нүүдые hайн мэдэхэ уялгатайбди. Дур...аhан темые гарахадаа, хүдөө ажахын ...аг үрые дээшэлүүлгэдэ ехэ анхарал ...дуулбабди. Энэ асуудалые бүри hай...ар ойлгохын тула манай Оронгын сов...зой парткомой секретарь Ч. Л. Рин...новые, ахамад экономист М. В. Сало...нна гэгшэдые уряа hэмди. Тэдэнэр ...хозойнгоо үйлэдбэри тухай, саашан... зорилгонууд тухай хөөрэжэ үгөө, бии ...гаа дутагдалнуудыешье нюугаагүй.

hүүлээрнь би республикын түрүү ажахынуудай ажал хэрэгые гэршэлhэн тоо, баримтануудые дурадхабаб. Тиигээд шагнагшаднай нютагайнгаа байдалтай тэдэниие зэргэсүүлээд үзэхэдөө, совхозоймнай үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар нилээд ехэ арга боломжонууд, нөөсэнүүд бии гэжэ тодорхойлоо hэн.

Удаадахи хэшээлдэ арадай гэгээрэлэй ашаг үрэ тухай хөөрэлдэбэбди. Бүхы багшанарнай энэ хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, hанамжануудаа хэлэhэн байна. Ажалайнгаа ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ямар дутагдалнууд hаад хэнэб гэжэ элирүүлэгдэбэ. Жэшээнь, муугаар, hулаар hурадаг үхибүүн бүхэнтэй тусгаар хүдэлмэри ёhоор ябуулагданагүй. 4—5-дахи классай hурагшадай журам hула. Юрэнхыдөө, hурагшад ажаглалта, бодомжонуудаа бэшэг дээрэ зохёон найруулжа шададаггүй.

Энэ хөөрэлдөөнэй дүнгүүдые согсолжо, hургуулиин педсовет дээрэ тусхай элидхэл хэhэн байнаб. Тэрэнэй үндэhөөр hуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар зохихо хэмжээнүүд хараалагдаад, мүнөө бэелүүлэгдэжэ байна. Иигэжэл полит-hуралсалнай бидэнэрэй ажал хүдэлмэридэ hайн нүлөө үзүүлнэ гээшэл даа.

Мүнөө үеын уласхоорондын орёо хүшэр байдалые багшанар hайн ойлгохо ёhотой. Энэ зорилгоор хэшээлнүүд дээрэ бидэ саг үргэлжын хүдэлмэри ябуулдагбди. Нэн түрүүн уласхоорондын байдал тухай КПСС-эй XXVI съездын үндэhэн шухала тобшололнуудые, Совет гүрэнэй эб найрамдалта дурадхалнуудые hайн мэдэхэ ушартай.

«Гүрэн ба хүн» гэжэ тэмээр шагнагша бүхэндэ туhатай хөөрэлдөөн болоо hэн. Мүнөө үедэ зарим хүнүүд, илангаяа залуушуул, hурагшад, СССР-эй эрхэтэдэй гол эрхэнүүд, сүлөөнүүд ба уялгануудай удха шанарые болотоорнь сэгнэжэ шададаггүй байна. Түрэhэн үдэрhөө хойшо социалис байгуулалтын эрхэ байдалда хүмүүжэhэн эдэ хүнүүд эрхэ сүлөөнүүднай анхан сагhаа газар, уhа, агаар мэтэ манда үршөөгдэhэн баялигууд гэхэhээ нааша тоолодог. Иимэ зон ямар нэгэн дутагдалтай дайралдахадаа, ушарыень ёhоор ойлгонгүй, хүрэhөөр шүүмжэлхэ дуратай байдаг. Тиимэhээ бидэнэр, багшанар, эдэ эрхэ сүлөөнүүд хэдэн үе революционернүүдэй, тэмсэлшэдэй хүсэлэй оролдолгоор хангагдаа юм гэжэ үхибүүдтэ ойлгуулха ёhотойбди. Энээнhээ уламжалан залуу үетэн бүхы хүсэ шадалаа, эдэбхи абьяасаа эршэдхэн, эсэгэнэрэйнгээ хэрэгые үргэлжэлүүлхэ үндэр дээдын уялгатай.

Мүнөөдэрэй ажабайдал пропагандистнуудай урда шэнэ, олон янзын зорилгонуудые табина. Энэ талаар КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1981 он) Пленум дээрэ Л. И. Брежневэй хэhэн заабаринуудай удха шанар сэгнэшэгүй. Тэдэниие хүтэлбэри болгон бидэнэр, багшанар, арадай ажахын ерээдүйн хүгжэлтые мүнөөдэрэйнгөө эршэтэ ажалаар хангахын тула оролдохо уялгатайбди.

Е. МАРАХИНОВА,
Улаан-Үдын районой Оронгын дунда hургуулиин пропагандист, түүхын багша.

НИИСЛЭЛ ХОТЫЕ ХАМГААЛАГШАДАЙ БААТАРШАЛГА МҮНХЭ

МОСКВАГАЙ ОРШОНДО НЕМЕЦ-ФАШИС СЭРЭГҮҮДЭЙ БУТА СОХИГДОhООР 40 ЖЭЛЭЙ ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАhАН БАЯРАЙ СУГЛААН КРЕМЛИИН СЪЕЗДНҮҮДЭЙ ОРДОН ДОТОР БОЛОБО

Үе сагуудай үнгэрхэдэшье, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай hүреэтэ жэлнүүдтэ ниислэл хотоёо хамгаалагшадай баатаршалга ба шэн габьяа совет арадай баясхаланта дурасхаалда хэзээдэшье залирхагүй. Москвагай оршондо Совет Армиин түйлаhан илалта дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэхи үндэhэн хубилалтын эхин болоhон, совет хүнүүдые ажалдаа, байлдаанай үедэ шэнэ баатаршалгануудые гаргахаар зоригжуулhан, дайсан зайлашагүй бута сохигдохо гэhэн тэдэнэй этигэлые бэхижүүлhэн байгаа.

Москвагай оршондо немец-фашис сэрэгүүдэй бута сохигдоhоор 40 жэлэй ойдо зорюулагдаhан, арадай депутадуудай Московско городской ба Московско областной Соведүүдэй, КПСС-эй МГК-гай, МК-гай баярай суглаан Москвагай, Москва шадарай областиин ажалшадай түлөөлэгшэдтэй, Московско гарнизоной сэрэгшэдтэй хамта декабриин 4-дэ Кремлиин Съезднүүдэй ордон дотор болоо.

Зал дотор Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ба ажалай ветерангууд, ажалшадай, Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой түлөөлэгшэд суглараба.

Нүхэд **Л. И. Брежневые, Ю. В. Андроповые, В. В. Гришиние, М. С. Горбачевые, А. А. Громыкые, А. П. Кириленкые, А. Я. Пельшые, М. А. Сусловые, Н. А. Тихоновые, Д. Ф. Устиновые, К. У. Черненкые, П. Н. Демичевые, В. В. Кузнецовые, Б. Н. Пономаревые, М. С. Соломенцевые, И. В. Капитоновые, В. И. Долгихые, М. В. Зимяниние, К. В. Русаковые** сугларагшад хүл дээрээ байжа, нэрьемэ, удаан альга ташалгаар угтаба.

Эдээнтэй хамта КПСС-эй Московско обкомой нэгэдэхи секретарь **В. И. Конотоп,** КПСС-эй МГК-гай ба МК-гай бюрогой гэшүүд, сэрэгэй элитэ мэдээжэ хүтэлбэрилэгшэд, Москвагай оршондохи байлдаанай баатарнууд, социалис мүрысөөнэй түрүүшүүл, эрдэм болон соёлой ажал ябуулагшад, олониитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд президиумдэ hууба.

Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **В. Ф. Промыслов** баярай суглаа нээгээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, партиин Московско горкомой нэгэдэхи секретарь **В. В. Гришин** суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай айхабтар шанга, асари ехэ түлалдаануудай нэгэнэйнь манай Эхэ ороной ниислэлэй оршондо болоhон дурасхаалта үдэрнүүдhээ хойшо дүшэн жэл үнгэрөө. Энэ хадаа юрэ бусын бэрхэтэй үдэрнүүд байhан юм. Гитлеровскэ Германи Москва худар тон ехэ хүсэ табиhан байгаа. Городто түйлай ехэ аюул тохёолдоо бэлэй. Немец-фашис сэрэгшэдые бута сохилгоор дүүрэhэн, Москвагай оршондохи асари ехэ байлдаан совет арадай, тэрэнэй алдарта Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй баатар габьяагай түүхэдэ хэтэ мүнхэдөө оронхой, — гэбэ.

Москвагай оршондо немец-фашис сэрэгүүдэй бута сохигдоhон ушар манай бүхы орон дотор политическэ маша ехэ дэбжэлтэ ба эдэбхи зориг үүсхэhэн юм. Совет арад, тэрэнэй шэн габьяата арми партиин хүтэлбэри доро жагсаад, дүрбэн жэлэй туршада үргэлжэлhэн хэсүү хүндэ туршалгануудые дабан гаража, хэзээшье мартагдашагүй түүхэтэ баатаршалга гаргаhан — илалтын тугые Москваhаа Берлин хүрэтэр, Волгоhоо Эльбэ хүрэтэр нэрэтэй солёотойгоор мандуулан дабшаhан, Эхэ оронойнгоо бүрин сүлөөтэ, бээ дааhан байдалые фашис богоолшолгоhоо абарhан алдартай.

Коммунис парти энэ дайнда совет арадай вождь, Эхэ ороноо хамгаалгын, гитлеровскэ сэрэгүүдые бута сохилгын эмхидхэлшэ, зоригжуулагшань байhан юм.

Парти, тэрэнэй Центральна Комитет, дайнай эхилэмсээр тогтоогдоhон И. В. Сталин түрүүтэй Гүрэнэй Оборонын Комитет дайсаниие дарахын тула ороноо элсүүлэн жагсааха түгэс программа тодорхойлон хараалhан байгаа. Эдэ дайнай түрүүшын үдэрнүүдтэ политическэ, экономическа ба сэрэгэй тон бэрхэтэй зорилгонуудые шиидхээ. Оромнай нэгэдэмэл, нягта жагсаалтай сэрэгэй лагерь болоод байгаа.

Ороной политическэ штаб — партиин Центральна Комитет, Гүрэнэй Оборонын Комитет, Верховно ахамад командованиин ставка Москвагай оршондохи байлдаанай үедэ ниислэл хотодоо үлөөд, тэрэниие дабагдашагүй бата хэрэм болгохо, шэнэ шэнэ хүсэнүүдые элсүүлхэ ба эльгээхын тула шухала бүхы хэмжээнүүдые абаhан байна.

Москвае хамгаалга бүгэдэ арадай хэрэг болоо бэлэй.

Москвагай партийна организаци ниислэл хотые хамгаалха зорилгонуудта бүхы ажал ябуулгаяа зорюулhан байгаа. Июлиин эхеэр 120 мянган хүнhөө бүридэhэн арадай сэрэгэй 12 дивизи городто эмхидхэгдээ hэн. Тэдэнэй хахад шахуунь коммунистнууд, комсомолшууд байhан. 42 мянган хүн Москвае агаарай добтолгоhоо хаамгаалха сэрэгүүдтэ, истребительнэ батальонуудта ороhон юм. Арадай сэрэгэй үшөө гурбан дивизи, коммунис дивизи, тэрэшэлэн МПВО-гой бүридэлhөө 25 батальон октябрьда эмхидхэгдээ бэлэй.

Тэдэ үдэрнүүдтэ бүхы ороной, бүхы дэлхэйн анхарал Москва тээшэ хандуулагданхай байгаа. Агууехэ Октябриин социалис революциин 24 жэлэй ойдо зорюулагдажа, 1941 оной ноябриин 6-да ниислэл хотодо болоhон баярай суглаанай, ноябриин 7-до Улаан талмай дээрэ болоhон совет сэрэгүүдэй парадай тон ехэ удха шанартай байhые В. В. Гришин тусхайлан тэмдэглээ.

Совет сэрэгүүд тылэй зүгhөө бата дэмжэлгэтэй байhанаа мэдэрэн, эгэршэгүй зоригтойгоор дайсанда эсэргүүсэн тулалдаhан байна. Политрук Колчков ниислэл хотые хамгаалагшадай hанал бодол, хүсэл эрмэлзэлнүүдые элирхэйлэн, иигэжэ хэлэhэн юм: «Россин агууехэшье hаа, гэдэргээ сухарихын аргагүй, арадамнай — Москва байна».

Москвагай оршондохи байлдаануудай үедэ совет сэрэгүүдэй түйлаhан гайхамшаг амжалтанууд юрэ бусын, тушаан болоhон ушарал байгаагүй. Энээниие манай арми, бүхы арад зон Коммунис партиин хүтэлбэри доро түйлаа, социалис ниитын ба гүрэнэй байгуулалтын үлэмжэ hайн байhанай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай морально-политическэ талаараа бүлюу үнэхөөрөө арадай, үнэн удха шэнжэтэй байhанай аша үрэ болоно.

Московско ба хүршэ областьнуудай ажалшад москвагайхидтай зэргэлэн ябажа, ниислэл хотоёо хамгаалаа. Москвагай оршон тойронхи городуудай партийна, совет органууд, тэндэ тогтоогдоhон нютагай оборонын комитедүүд булимтарагшадта шанга харюу үгэхын тула ажалшадые эмхидхэhэн, Москвае хамгаалагшадта олон янзын, ехэ туhаламжа үзүүлhэн юм.

Ниислэл хотын ба Москва шадарай зургаан зуу мянга шахуу ажалшад городоо тойруулан хамгаалгын барилга түхеэрэлгэнүүдые бодхоохын тула түхэреэн сүүдхэ соо, хура бороодо, саhанда hаатангүй, олохон ушарта hомонуудай эшхэрээн, бомбонуудай тэhэрээн соогуур хүдэлмэрилдэг байба.

1965 оной майда, фашизмые совет арадай дараhаар 20 жэлэй ойн үдэрнүүдтэ, «Баатар-хото» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ Москвада олгогдожо, Ленинэй орден, «Алтан Одон» медаль барюулагдаа hэн.

Мүнөө сагай уласхоорондын байдал тухай хэлэхэ зуураа, В. В. Гришин иигэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ: Советскэ Союз, аха дүү социалис оронууд империалистнуудай үүдхэhэн дай жүрөөдэлгэдэ, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябуулгада харюу болгон, дайнай аюулые зайсуулхын түлөө залан сэхэ, хэлбэришэгүй тэмсэл дэлгэрүүлнэ. Эб найрамдалай, шахардуу байдалай hуларалгые бэхижүүлхын түлөө, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө тэмсэл манай партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой ажал ябуулгын гол хараа бодол болоно. Энэ тэмсэлдэ нүхэр Л. И. Брежнев угаа ехэ үүргэ дүүргэнэ. Тэрэнэй гадаадын политическэ эдэбхитэ ажал ябуулга, уласхоорондын олон тоото үүсхэлнүүд — амгалан байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала хубита болоно.

Манай ороной ажалшад, эдээнтэй хамта бүхы москвагайхид, партиин дотоодын ба гадаадын политикые, тэрэнэй эб найрамдалта гадаадын политическэ хараа бодолые, КПСС-эй Центральна Комитедэй, нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй ЦК-гай Политбюрогой түгэгдэр ажал ябуулгые бүрин hайшаана, үнэн зүрхэнhөө дэмжэнэ.

Армиин генерал, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой **А. П. Белобородов,** Московско областиин Уваровска партизан отрядай дайшалхы бүлэгэй командир байhан **И. Е. Цыганков,** Серго Орджоникидзиин нэрэмжэтэ «Станок бүтээлгын завод» гэжэ Московско үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэ **А. М. Хромова** суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

Мүнөө Москвагай, ниислэлэй областиин ажалшадай оролдолго хүсэлэнгүүдынь, бүхы совет хүнүүдэй оролдолго хүсэлэлгэнүүдтэл адляар, партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, арбан нэгэдэхи табан жэлэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадалда зорюулагданхай. КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1981 он) Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй зургаадахи сессиин хараалhан, ороной экономическа ба социальна хүгжэлтын, арад зоной баян дэлгэр байдалые улам hайжаруулха саашанхи зорилгонууд, арга боломжонууд үндэр бүтээсэтэйгээр, габшагайгаар ажаллахыень москвагайхидые зоригжуулна гэжэ үгэ хэлэгшэд тусхайлан тэмдэглэбэ.

Баярай суглаанда хабаадагшадые Московско гарнизоной сэрэгшэд, ниислэл хотын ба Москва шадарай залуушуулай түлөөлэгшэд амаршалба.

Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг батала абаба. Коммунис партиие тойрожо нягтаар жагсаhан баатар-хото Москвагай, Московско областиин ажалшад партиин ба арадай алдарта революционно, дайшалхы ба ажалай ёhо заншалнуудые нарин нангинаар сахиха, арьбадхаха, инаг Эхэ оронойнгоо зол жаргалай, hалбаран мандалгын аша туhада зорюулдаг партиин асари ехэ түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эршэ зоригоо элсүүлхэ гэжэ бэшэг доторoo найдуулна.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ажалай үдэр

...ҮРҮҮШҮҮЛ ТОДОРНО

...люйн асбесто-цементнэ эдлэлнүүдэй заводой үйлэд...н 1-дэхи цехэй хабтагар шифер хэблэн гаргадаг ...дахи машина дээрэ А. Г. Яковлевай ударидадаг ...а хүдэлдэг юм. Тэрэ тус предприятиин дүршэл ...ари ехэтэй хүнүүдэй нэгэн. Амжалтата ажалайн...лөө Ажалай Улаан Тугай орденоор, «Ажалай габь... түлөө» медаляар шагнагданхай. Бригадын гэшүүд, ...йерэй операторнууд Юрий Иванович Залуцкий, Мар...а Ивановна Гуторина, шифер хэблэдэг машинын ...ошоной туhалагша Геннадий Степанович Алфёров ...дшье мүн үндэр бүтээсэтэ ажалайнгаа түлөө нэгэн...шэ магтаал, шагналнуудта хүртэhэн юм.

... бригада бүри ноябриин 16-да жэлэйнгээ түсэб ...роцентээр үлүүлжэ, 9777 хэhэг шифер гаргаhан бай...ин жэлэй дүүрэтэр түсэбhөө гадуур үшөө 1202 хаб... шифер гаргахаар шиидэнхэй.

...н тиихэдэ ондоошье халаануудай зарим бригаданууд ... нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй түсэб ...эхэ дүтэлэнхэй. Эндэ Владимир Иннокентьевич Ши..., Леонид Кондратьевич Костылев гэгшэдэй удари... коллективүүдые нэрлэлтэй.

С. БОГУСЛАВСКИЙ.

Дүтэ нааша гол горхогүй, худагшье малтаха аргагүй холо газарта үбэлжэжэ байhан гүүртэ, отарануудые уhаар таhалгаряагүй хангаха гээшэ мүнөө тон харюусалгатай хэрэг болоно.

Тиимэhээ Бато Цыреновнч Дашиев үглөөгүүр үүр сүүрээр бодожо, ехэ цистернэтэй машинадаа hуугаад лэ, hүни орой болотор уhа шэрэдэг юм. Энэ хүнэй гэмээр гүүртэ, отарануудта уhаар дуталдаха ушар байхагүй.

Нүхэр Дашиев Сэлэнгын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо олон жэлдэ автомашинын жолоошоноор хүдэлнэ. Үнэн шударгы, эрхим ажалайнгаа түлөө тэрэ Хүндэлэлэй грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр оло дахин шагнагдаhан.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Ц. Дашиев.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

...ХҮДӨӨГЭЙХИДТЭ ТУhАЛНА

...гша оной февраль hа... КПСС-эй обком, Буряа... АССР-эй Министрнүү... Совет «1981 ондо кол... совхозуудта ба бусад ... ажахын предприяти...а гэр байрын барил... түргэдхэхэ тухай» тог... баталан абаа hэн. ...ятмежколхозлес» нэгэн ... коллектив энэ тог...е гүрэнэй шухала даа... гэжэ мэдэрнэ. Тиимэ... колхоз, совхозуудта гэр ... бариха талаар эмхид... — техническэ хэмжээ... хараалагдажа. райо...й колхоз, совхозууд ...ндын ой модоной ажа...удта даабаринь тодорхойлогдоhон байха юм. Барилга эрхилхэ талаар харюусалгата нюурнуудаар нэгэдэлэй үйлэдбэриин таhагай начальник П. С. Капустин, инженер-барилгашан Л. У. Индосов гэгшэд томилогдоо hэн. Нэгэдэлэй түрүүлэгшэ Г. Н. Бородин барилгые хүтэлбэрилдэг, хинан шалгадаг байhан.

Иимэ эмхидхэлэй хүдэлмэриин ябуулагдаhанай, районуудай оньhожоруулагдамал ой модоной ажахынуудай хоорондо социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхэhэнэй ашаар энэ жэлдэ республикын колхоз, совхозуудта хоёр-хоёр байратай 39 гэр баригдаа. Үшөө 11 иимэ гэр баригдажа, ашаглалгада үгтэхэ дүтэлэнхэй. Энэ барилга хэхэ хэрэгтэ Улаан-Үдын, Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Яруунын ой модоной ажахынуудай коллективүүд илангаяа ехэ оролдолго гаргаа.

Иигэжэ республикын «Бурятмежколхозлес» нэгэдэлэй коллективүүд арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хүдөөдэ барилга хэхэ түсэбөө сүм дүүргэхын түлөө оролдожо байнхай.

А. ХАМАГАНОВ.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭ—ШАНГА ШАЛГАЛТА

КОМПЛЕКС ХЭЗЭЭ БҮТЭХЭБ?

Газар дайда хүбэнэг саhаар хушагдажа, шэмэрүүн хүйтэн үбэлэй түлэг оробо. Энэ хаhа илангаяа малшадта тон шанга шалгалта болодог үгэдэг гээшэ ааб даа. Мүрысэдэг ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, зооветмэргэжэлтэд болон малшад бэе бэедээ ябалсажа, ажал хүдэлмэринингөө байдалые шалгалсажа, бэе бэеынгээ дутагдалнуудые элирүүлжэ, туhатай зүбшэлнүүдые үгэлсэжэ байхадань хэн хэндэньшье аша туhатай байдаг шуу. hаяхан иимэ шалгалтанууд Түнхэнэй районой ажахынуудта үнгэргэгдэбэ. Эдэ шалгалтануудай гол анхарал малай байрануудые дулаалалгада, тэжээл буйлуулгада, түл абалгада ба тэдэниие бүрин бүтэнөөр түлжүүлгэдэ хандуулагдаhан байна. Мүн ажалай фермэнүүдые кадрнуудаар хангалга, малшадай hуудал байдал хараада абтаа.

Шалгалсагшадтай суг ябалсаhан районно комиссиин бүридэлдэ партиин райкомой болон хүдөө ажахын управлениин хүдэлмэрилэгшэдhөө гадна, худалдаа наймаанай, медицинын болон соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй ябалсаhаниинь hайшаалтай. Малшадай дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ хүдэлмэри, улаан булангуудай байдал мүн шалгагдаа. Эдээнhээ гадна жэлэй түсэб болон уялгануудай дүүргэлтэ харагдаhан, хэрэглэгдээгүй байhан арга боломжонуудынь элирүүлэгдэhэн байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ болон «Сибиряк» колхозууд район дотороо томохон ажахынууд юм. Тэдэнэр жэл бүри хоорондоо мүрысэдэг заншалтай. Тиимэhээ эдэ хоёр ажахынуудай малшад бэе бэедээ ябалсадаг, мал ажалаа шалгалсадаг гуримтай болонхой. Мүнөө жэлэй шалгалта Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Зуун-Моринхой hү hаалиин комплекс дээрэhээ эхилhэн байна. Тус комплекс ажахы доторoo эгээн томо гэжэ тоологдодог. Эндэ hааха үнеэдыньшье бусад фермэнүүдhээ олон юм. Тиимэhээ энэдэhээл колхозой эгээн ехэ hүн абтадаг шуу. Гүйсэд оньhожоруулагдаhан тус комплексын ажалшад малайнгаа үбэлжэлгэдэ яhала hайнаар бэлдэhэн, оньhон түхеэрэлгэнүүдээ гүйсэд заhабарилhан байба. hаалишадыньшье урма зоригтойгоор ажаллана.

Теэд бэшэ hү hаалиин фермэнүүдэй байдал муухан байшоо. Малайнь байранууд хуушаршанхай. Илангаяа Шулуутын hү hаалиин фермэ тон муу байдалтай. Үнеэдэйнь байра соо ороод харахада, ханаарнь томо нүхэ, солоохойнууд ялайлдана, үhэнь юлэржэ унаха болошонхой. hаалишадынь бүхы ажалаа гараараа бүтээнэ. Мүн лэ Доодо-Тоёогой, Тоорын болон Намарзаанай hү hаалиин фермэнүүдэй байранууд муудашанхайнууд. Тоородо 800 үнеэнэй багтаамжатай hү hаалиин шэнэ комплекс hаяар ашаглалгада үгтэхэ юм гээд тус колхозой түрүүлэгшэ А. С. Иринчеев хэлээ hэн. Тэндэ дээрэ дурсагдагша фермэнүүдэй үнеэд суглархаар хараалагдана. Теэд тус комплексын баригдажа байhыень харахада, hаяар бүтэхээр бэшэ, харин 2—3 жэлэй үнгэрhэн хойно ашаглалгада үгтэхэдөөл болохо шэнжэтэй. Тэрэ болотор үнеэдынь хүйтэн, хуушаршаhан байрадаа байха болоно гээшэ гү? Хэды шэнээн hүн тэрэ болотор дутуу абтахаб?

«Сибиряк» колхозойхид мүрысэдэг хүршэнэрэйнгөө иимэ байдал харахадаа, тон сэхээр гайхалсаа hэн. Өөhэдөө иимэ эрхэ байдалда ажаллахаяа үни болинхой ха юм. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Шулуутын hү hаалиин фермэ район соогоо hү hааляраа түрүүшүүлэй тоодо ябадаг. Теэд энэ амжалта тэндэхи hаалишадай хэды хүндэ хүшэр байдалтайшье hаа, тэрээнhээ сухарингүй, үсэд нэтэрүү оролдосотойгоор ажаллажа байhыень гэршэлнэ бшуу.

Малшадта ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон зооветмэргэжэлтэдэй зүгhөө ёhото анхарал хандуулха гээшэ мүнөө үедэ тон шухала гэжэ hанамаар. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой мал ажалда залуушуул олоор ажалладаг. Эдэнэр ерээдүйн найдамтай халаан ха юм. Тиимэhээ тэдэниие урмашуулан хүдэлгэхэ, тогтоонижоруулха хэрэг түрүүшын ээлжээндэ байха ёhотой бшуу. Иимэ ажаглалтануудые мүрысэдэг нүхэдынь хэлэhэн байна.

— Танай колхоздо тэжээл hайнаар буйлуулагдан малда үгтэдэг юм байна. Малаа бүлеэн уhаар уhалдагтнай hайшаалтай. Гансал обёосоо бутаргангүй, имагтал дэбтээжэ малдаа үгэдэгтнай муушаг байна. Иигэжэ эдюулхэдэ тэжээлэй шанаршье муудадаг, ехэ ороохоншье гаргашалагдадаг шуу, — гэжэ «Сибиряк» колхозой түрүүлэгшын орлогшо А. Я. Софьин тэмдэглэбэ.

Шалгалтын хоёрдохи үдэр Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түлөөлэгшэд «Сибиряк» колхоздо ошоо. Эндэхи hү hаалиин фермэ болон мал шахан таргалуулгын комплекснууд бултадаа оньhожоруулагдамал шэнэ байратайнууд. Гансал Заринин hү hаалиин фермэдэ оньhон техникэ тодхогдоогүй. Тус ажахынхидай малай үбэлжэлгэдэ гол түлэб hайнаар бэлдэhэниинь тэмдэглэгдэв.

Дутагдалнуудынь юуб гэхэдэ, Аhалигай hү hаалиин фермынхид малайнгаа байрые муугаар арилгана, тиимэhээ hаалишадынь муу шанартай hү гүрэндэ тушаана гээшэ ха. Мүн hаагдаhан hүнэй бүридхэлдэ мууса абтадаг дээрэhээ хэнэйнгээ түрүүлжэ, хэнэйнгээ хожомдожо ябаhые hаалишадынь хэлэжэ шадабагүй.

Гадна колхозой фермэнүүд дээрэ үлүү олон котельнэнүүд хүдэлгэгдэнэ гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түлөөлэгшэд ажаглаба. Энэ хадаа түлишэ гамнаха хэрэгтэ муугаар нүлөөлнэ бшуу. Мүн үлүү кочегарнуудые табижа, үлүү мүнгэ гаргашалнашье ха юм.

Эдэ хоёр ажахынуудай түлөөлэгшэд малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри hулаар ябуулагдана, зарим фермэнүүдтэ улаан булангуудынь оройдоошье хүдэлнэгүй гэжэ элирүүлээ. Малшадые комплексно аргаар хангалга муугаар ябуулагдана. Малай үбэлжэлгын үедэ агитбригадын хүдэлмэрилэгшэд, элүүр энхые хамгаалагшад фермэнүүдтэ тон үсөөн ябана гэhэн гомдолнууд олон байба.

Мүрысэдэг ажахынуудай малшад энэ шалгалтын үедэ өөhэд өөhэдтөө туhатай яhала ехэ hургаалнуудые абаа, зүбшөөлнүүдые үгөө. Гэхэ зуура иимэ аша туhатай шалгалтада ганса түрүүшүүлые бэшэ, мүн хожомдожо ябадаг малшадые хабаадуулха байгаа гэжэ хэлэхэ дуран хүрэнэ. Тэдэнэр алдуу эндүүгээ ойлгохо, hайн зүбшэл абаха байгаа бшуу. Тиигэбэл, иимэ шалгалтанууд үшөөшье ехэ туhатай болохо hэн.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр.

Партийна ажабайдал

ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭГ ЛЭ

Туранай совхоз хадаа һүүлэй хэдэн жэлэй туршада гээгдэлдэ ороһон ажахынуудай нэгэн гэжэ тоологдожо ябаа һэн. Харин арбадахи табан жэлэй һүүлшын һаранудһаа байдалынь урагшатай боложо захалаа. Тэрэ һайн жэшээнэй хубилалтань энэ жэлэй эхинһээ бүришье дабшасатай болоо. Жэшээнь, тус ажахын малшад гүрэндэ һү худалдаха нэгэдэхи кварталай даабарине февралиин 3-да, мяха—февралиин 7-до дүүргэһэн байгаа. КПСС-эй XXVI съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, партиин райкомой ба райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһыень магтан дурдамаар. Август һарын эсэс багаар һү гүрэндэ тушааха жэлэй түсэб дүүргэгдээ һэн.

Гадна ниитын адууһа малай гарзалха ушар нилээд үсөөрһэн байха юм. Хониной нооһо худалдаха жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэжэ шадаа. Районой долоон «зуутан» солотоной гурбаниинь энэ совхозой хонишод шуу. Мяха гүрэндэ тушааха жэлэй түсэбые дүүргэхэ арга боломжо гүйсэд бии. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ гектар бүриһөө дунда зэргээр 11,3 орооһон сохигдоо. Энэ хадаа барагдахаяа байһан жэлэй байдалаар яһала һайн ургаса мүн гэжэ тоологдонхой.

Ажахын коллективэй туйлаһан эдэ амжалтанууд тухай совхозой парткомой секретарь И. Т. Ангархаев тоосоото һунгалтын партийна суглаан дээрэ хэһэн элидхэл дотороо тэмдэглэһэн байха юм. Түсэбтэ шэнэ табан жэлые аша үрэ һайнтайгаар эхилхэ хэрэгтэ партийна организациин, коммунистнуудай оруулһан хубита нилээд горитой гэжэ хэлэгдээ.

Гэхэтэй хамта бүри ехэ амжалта туйлажа шадамаар арга боломжонууд бии байгаа. Тэдэ бүгэдэ гүйсэд дүүрэн хэрэглэгдээгүй байшоо. Түбхын түрүүндэ совхозой партком, отделенинүүдэй партбюронууд социалис мүрысөө эмхидхэхэ, аша туһыень үргэдхэхэ асуудалда мүртэй анхарал хандуулаагүй гэжэ шүүмжэлхы ажаглалта хэгдээ.

— Тоосоото элидхэл соо мүрысөөнэй эмхидхэл тушаа нэгэшье үгэ хэлэгдэбэгүй. Муу байдалтай байһан хадань энэ шухала асуудалда анхаралаа хандуулаагүй байна бшуу. Хабарай тарилгын хүдэлмэриин үедэ мүрысөөн эмхидхэгдэһэн нэрэтэй һэн. Харин үбһэ хуряалгын, таряа хадалгын үедэ энэ талаар бүри юуншье хэгдээгүй. Профсоюзай рабочкомдо партком эрилтэ табижа шадаагүй. Мүрысөөнэй дүн согсологдодоггүй байгаа. Хүдэлмэришэд ямар зорилготой байһанаа, юу хэһэнээ мэдэдэггүй һэн. Тингэжэ бидэ хайша хэрэг хүдэлжэ, ургаһан ургасаяа дууһан хуряажа абаагүйбди, — гэжэ Хойто-Голой отделениин эрхилэгшэ С. А. Билдуев суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, иимэ ажаглалта хээ.

Энэ асуудалда коммунистнууд Ш. Н. Буянтуев, Д. Д. Ангархаев, П. С. Гармаев гэгшэд үгэсэ зорюулаа.

Ажахын мэргэжэлтэдэй хүдэлмэри горитой шүүмжэлгэдэ ороо. Малаа холын, хүбшын бэлшээридэ гаргаад, адуулжа байха үедэмнай зооветеринарна нэгэшье мэргэжэлтэ манда хүрэжэ ерээгүй һэн. Тэдэнэйл хангалтагүй хүдэлмэриһөө боложо, малай үбшэлхэ, гарзалха ушар олон үзэгдөө гэжэ мал адуулагшад П. С. Гармаев, Д. Д. Санжиев гэгшэд хэлэһэн байха юм. Тинхэ зуураа тэдэнэр малай тэжээл хямгадаха, зүбөөр хэрэглэхэ асуудалда анхаралаа хандуулаа. Ушарынь хадаа малай эдихэ тэжээл гамгүйгөөр гаргашалагдана, эрилтэ хоролтодо ороно. Үбэлжэлгын хаһа үнэндөө һая эхилжэ байна ха юм.

Туранай совхоз оройдоо 720 гектар газарта ороолото ургамалнуудые тариһан байгаа. Тэрэнээ хахад һарын туршада хуряажа абаха гэжэ хэлсэһэн аад, харин энэ шухала хүдэлмэрине дүшөөд шахуу үдэр соо үргэлжэлүүлээ бшуу. Һолоомо суглуулга тон муугаар эмхидхэгдээ. Тингэжэ мүнөө эндэхид «Маяк» колхозой таряалан дээрэһээ һолоомо суглуулжа асарха баатай болоо. Хэрбээ социалис мүрысөөнэй һайнаар эмхидхэгдэһэн байгаа, иимэ муу байдал огто ушархагүй бэлэй. Эдэ хойшолонгуудһаа тобшолол хэһэн юумэн байхагүй. Мүнөө хүрэнгын үрэһэ сэбэрлэхэ, амбаарта адхажа, хадагалха хүдэлмэри угаа нобшоор ябуулагдажа байна.

Совхозой дирекци болон партком хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө һуудал байдал һайжаруулха, ажаллахада таатай зохид эрхэ байдал хангаха хэрэгтэ мүн лэ анхаралаа муугаар хандуулаа гэһэн гомдол ороһон байха юм.

Тоосоото һунгалтын суглаан дээрэ элирһэн дутагдалнуудые гүйсэд усадхахабди, коммунистнуудай хэлэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые, оруулһан дурадхалнуудые бодотоор дүүргэлтэ болгохобди, энэ талаар зохихо хэмжээнүүд абтаха байха гэжэ парткомой секретарь нүхэр Ангархаев коммунистнуудаа найдуулаа гээшэ. Тэрэ хэлэһэндээ хүрэхэ бэзэ гэжэ ехэтэ найдагдана.

Г. МОНКЕТОВ,
«Саяан» газетын редакторай орлогшо.

КОММУНИСТНУУД ҺУРАНА

КПСС-эй Гусиноозёрскын горком залуу коммунистнуудай ээлжээтэ һуралсал үнгэргэбэ. Энэ һуралсалда Гусиноозерск хотын предприяти, эмхи зургаануудай залуу коммунистнууд, КПСС-эй гэшүүндэ кандидадууд хабаадаа.

Сугларагшад партиин райкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша Ц. Г. Дандаровагай «Шэнэ түхэлэй парти байгуулха тухай В. И. Ленинэй тодорхойлон зааһан һургаал. Коммунис партиин үзэл сурталай болон эмхидхэлэй үндэһэ һуури» гэһэн элидхэл шагнаһан байна. «КПСС-эй XXVI съезд түгэс хүгжэнги социализмын үедэ партиин хүтэлбэрилхы үүргын улам ургаха тухай» гэһэн элидхэл партийно-эмхидхэлэй таһагые даагша С. П. Минеев хээ.

Удаадахи хэшээлдэ эдэ темэнүүдээр семинар үнгэргэгдэхэ юм.

Манай корр.

Волгоградай «Каустик» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй «Повиден» гэжэ полимерне пленко бүтээн гаргадаг цехэй коллектив табан жэлэй түрүүшын жэлые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Энэ пленко эдеэ хоолой продуктнуудые орёоходо хэрэглэгдэдэг. Эндэ түсэбһөө гадуур 300 тонно пленко бүтээн гаргагдахаар хараалагдана.

Үлөөдэһэ гаргахагүй технологи эндэ үргэноор нэбтэрүүлэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдэлмэришэд Л. Конкина А. Борисов хоёр бэлэн продуктнуудые шалгана.

ТАСС-ай фотохронико.

ГАЙХАМШАГ ҮЙЛЭ ХЭРЭГТЭ ЗОРЮУЛАГДАНА

В. И. Ленинэй зохёолнуудай дүүрэн суглуулбарине вьетнам хэлэн дээрэ хэблэжэ гаргалгада зорюулагдаһан олониитын суглаан Москвада болобо. СССР-эй Госкомиздат, КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институт, гадаадын оронуудай хани барисаанай ба соёлой харилсаанай совет бүлгэмүүдэй холбоон тэрэниие эмхидхэһэн байна.

В. И. Ленинэй зохёолнуудые вьетнам хэлэн дээрэ хэблэжэ гаргалга аха дүү хоёр партиин ажабайдалда гайхамшаг үйлэ хэрэг, СССР-эй ба СРВ-гэй зохёохы ехэ коллективүүдэй хамтын хүдэлмэриин үрэ дүн болоно гэжэ СССР-эй Госкомиздадай түрүүлэгшэ Б. И. Стукалинай элидхэл дотор тэмдэглэгдээ. Энээнэй ашаар бүхы вьетнам коммунистнууд, Вьетнамай Социалис Республикын ажалшад Ленинэй зохёолнуудые түрэл хэлэн дээрээ уншаха аргатай болобо.

СРВ-гэй хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуура түлөөлхэ этигэмжэтэ Ву Хоан суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, вьетнам хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ гараһан В. И. Ленинэй зохёолнуудай дүүрэн суглуулбари оронноймнай үзэл сурталай политическэ ба соёлой ажабайдалда тон [...]хала үйлэ хэрэг болоно гэжэ мэдүүлээ. КП[...]тэ, нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй тэр[...] Центральна Комитедтэ, СССР-эй правите[...]вада, В. И. Ленинэй зохёолнуудые ба[...] хэблэлгэдэ хабаадалсаһан бүхы хүдэлмэр[...]тэ, алба хаагшадта тэрэ үнэн зүрхэнһөө [...] баясхалан хүргэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай пропагандын таһагые [...]ша Е. М. Тяжельников суглаанай хүдэл[...]дэ хабаадаһан байна.

(ТАСС)

МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКЭ һуралсал

БЭЛЭДХЭЛГҮЙГӨӨР ҮНГЭРБЭ

Ноябриин 15-да Зэдын районой промышленна предприятинуудта, колхоз болон совхозуудта, эмхи зургаануудта партийна ба комсомолой политическэ һуралсалай хэшээл үнгэргэгдэбэ. Тэрэ үдэр КПСС-эй партиин райкомой хүдэлмэрилэгшэд эдэ хэшээлнүүдтэ хабаадалсаһан байна.

Би партиин Зэдын районой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Ц-Д. Д. Доржиевтай «Коммунизм» колхозой партийна, комсомолой нэгэдэмэл политическэ һуралсалай гурбадахи хэшээлдэ хабаадаа һэм. Тус ажахын научна коммунизмын үндэһэ һуури шудалха һургуулида 9 хүн эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлжэ байба. Тэрэнэйнь 6 һурагшадынь партиин гэшүүд юм. Эндэ мүнөө «Социалис обществын экономическа политикын улха шанар ба үүргэ» гэһэн темэдэ һонирхолтой хэшээл үнгэрөө. Тэрээн тухай бүлэгэй пропагандист колхозой ветеринарна врач Геннадий Александрович Лубсанов мэдээсэһэн байна.

Үнгэрэгшэ хоёр хэшээлнүүдынь «Арад зонтоёо бата нэгэдэлтэй байхадаа — парти хүсэтэй. Партитала бата нэгэдэлтэй байхадаа — арад зон хүсэтэй» гэһэн темээр болоһон байгаа.

Энэ хэшээлэй түгэсхэлдэ тобшолол хэхэдэ, пропагандистань өөрынгөө темые хөөрэжэ үгэхэдөө, республикынгаа, районойнгоо болон ажахынгаа бодото байдалһаа жэшээнүүдые оройдоошье харуулаагүй. Удаадахи хэшээлнүүдтэ колхозойнгоо үйлэдбэрине сэгнэжэ, экономическа тодорхой тобшололнуудые шагнагшадтаа хэлэхэ байгаа гэжэ һанагдаа һэн.

Нүхэр Лубсанов гурбан жэл соо пропагандистаар хүдэлһэн хадаа элидхэл соогоо өөрынгөө һанамжа, дурадхалнуудые, ажахынгаа ашаглагдаагүй нөөсэнүүдые элирүүлхэ тушаа дурдаха байгаа.

Хэшээлдэ сугларһан шагнагшад реферат, лекци бэшэхэ дансашьегүй ерээ. Пропагандистынгаа хөөрэжэ байхада, нэгэшье шагнагшань конспект бэшээгүй. Энэ бүлэгэйхид дээдэ гү, али тусхай дунда һургуулитай зон хадаа хэшээлдээ харюусалгатайгаар хандаха байгаа. Тингээдшье хэшээлдээ үсөөхэн хүнэй ерэдэг байһаниинь элирээ. Тэрэ үдэшэлэн научна коммунизмын үндэһэ һуури шудалха һургуулида ябадаг 9 хүнэйнь оройдоол 3-ниинь ерээ. Пропагандистын орлогшо, колхозой ахамад агроном Д. Б. Цыбиковшье байгаагүй. Харин комсомолой политическэ һуралсалай бүлэгтэ 13 шагнагшадай 8-ниинь сугларһан байна. Эндэ пропагандистаар агроном мэргэжэлтэй М. Ж. Будаев хүдэлнэ. Тэрэ хэшээлдээ бэлдээгүй байшоо.

Үзэл сурталай хүдэлмэри эдэбхижүүлхын, хэшээлнүүдэй шанар һайжаруулхын түлөө колхозой партком энэ асуудалда харюусалгатайгаар хандаха ёһотой.

Энэ үдэр хүршэ «60 лет Октября» колхоздо партийна һуралсалай хэшээл пропагандистын болон шагнагшадайнь сугларалгүй дээрэһээ үнгэргэгдөөгүй.

Д. ДОНДОКОВ.

СОЮЗНА республиканууд та

РСФСР:

ШЭНЭ АРГААР ХҮҮРГЭ ҺЭЛЬБЭНЭ

Түмэр замай 150 тонно шэгнүүртэй хүүргын үе халта хэлбэлзээд харгын даланһаа хажуу тээшээ тулгануудруу аалиханаар һолжоршобо. Уданшьегүй горхоной хсёр эрьеые холбохоор хабсаргагдаһан түхеэрэлгэ тэрэнэй хойноһоо баһал дүтэлбэ. Ингэжэ Москваһаа Ленинград ошохо түмэр зам дээрэхи хүүргэнүүдые «шаргануудай» ашаар һэлгэхэ туршалга үнгэргэгдөө.

Эндэ түмэр замай хүүргэнүүдэй хабсаргагдамал үеые һэлгэлгэдэ нимэ арга эгээл түрүүшынхеэ хэрэглэгдэһэн байна. Урдандаа хүүргэ шэнэлхын тула хэдэн тонно шэгнүүртэй һуури бэлдэгдэжэ, тэрээн дээгүүрээ тусхай катогуудаар мухарюулан абаашажа, хүүргэеэ табидаг байгаа. Мүнөө адар томо түхеэрэлгэнүүдэй орондо нимэ «шарга» дээрэ һолжоруулан хабсаргадаг арга хэрэглэгдэдэг болобо. Нимэ арга хэрэглэһэнэй ашаар хүүргэнүүрые һэльбэхэ саг хоёр дахин хороогдоо.

ЛИТВА:

ШУБУУДАЙ ОРОН

Каунас шадархи ойе фа[...]нуудай байра гэжэ һаяа[...] нэрлэдэг болонхой. Юуб г[...]дэ, Невежис мүрэнэй үзэ[...]лэн һайхан эрье дээрэ ре[...]публика доторхи фазануу[...] түрүүшын заповедник б[...]гуулагдаа.

Ой соо хуушан дубууд, [...]пэнүүд, клёнууд отологдон[...] үлөөгдэнхэй. Тэдэнэй үд[...] набша намаа соогуур фа[...]нуудай элдэб арьяатанһаа [...]рохоодо зохид юм. Ойн со[...]хойнуудта эдэ шубуудай [...]ратай хоол болохо шасар[...]на, рябина болон элдэб [...]мэс таригданхай. Хахалагда[...] багахан хэһэг газарнуудта[...]ран сэсэг, обёос болон [...] шэшбе ургамалнууд тариг[...]хай. Эдэниие фазанууд дур[...]тайгаар эдидэг юм.

Каунасайхидай энэ дүй [...]шэл республикын оло[...] ажахынуудта хэрэглэгдэ[...] Гансал һүүлэй хэдэн жэ[...] турша соо эндэ юһэн запов[...]ник эмхидхэгдэжэ, гуша м[...]га шахуу иимэ гоё һай[...] шубууд байрладаг болон[...]

УКРАИНА:

ҺЭРГЭЭГДЭҺЭН ТАРЯАЛАН

КПСС-эй XXVI съезд[...] нэрэмжэтэ Иршанска аш[...]та малтамал шанаржуум[...] комбинадай хамтабариин а[...]хы болохо мал үсхэбэри[...] комплекс өөрынгөө үйлэд[...]рилэн гаргаһан тэжээл[...] дүүрэн хангагданхай. Энэ [...] жээл мянгаад гектар тал[...]тай жэгдэрүүлэгдэн тэгш[...] хэгдэһэн газар дээрэһээ а[...]даг.

Энэ газарые тусхай це[...] хүдэлмэрилэгшэд иимэ [...] жэлтэй баян болгожо шо[...]һан байна. Тус цехэй бии[...] гогдоһонһоо хойшо газар [...] дүүрилгэ эрдэм ухаанай [...] дэһэ һуури дээрэ хэгд[...] Малтагдашаһан, үйлэдбэр[...] хаядаһанай хэбтэдэг ба[...] газарые тэндэхи эрхэ бай[...]да тааралдуулан зүбөөр [...] дүүрилһэнэй ашаар, модо һ[...]гаха гү, али тусхай бэлш[...]ри, хамтын саад, сабша[...] болохо арга олдоо.

Уридшалан биохимиче[...] шэнжэлгэнүүдые хэһэнэй, [...] рүү технологи үргэноор [...]рэглэһэнэй ашаар газарай [...] үрэжэлтэй баян үе бии б[...]гогдоно бшуу. Жэл бүхэ[...] хэды шэнээн газар малтаг[...]наб, тэды шэнээн газар [...]гээн һайжаруулагдана гэ[...]

Ашагта малтамалнууд[...] нэмэл аргаар үргэн дэл[...]тэйгээр үйлэдбэрилэн аба[...] Житомирско областьдо г[...]рые шэнэ аргаар элдүүри[...] комплексно программа [...] шатайгаар бэелүүлэгд[...] Һүүлшын табан жэлэй х[...]саа соо хоёр мянганһаа [...] гектар таряалан һайжару[...]даа.

ЛАТВИ:

ШЭНЭДХЭН ҺЭРГЭЭГДЭҺЭН ЗУРАГУУД

Ригын гадаадын иску[...]вын музейдэ үни холын [...] дагалагдажа байдаг ду[...] зуун жэлнүүдэй немец у[...] зураашадай зурагууд та[...] зуун жэлэй саанахидал [...] нээр үнгэтэн толорбо. [...]дэгдээгүй уран зураа[...] «Үзэлшэдэй мүргэл», «Ня[...]тай дантина» гэһэн зура[...]дые Латвиин үниинэй ма[...]жэ һэльбэн шэнэлэгшэ [...] Козоровицкий һэльбэн [...]гээгээ.

Энэ нарин ажалаа ехэ т[...]бэритэйгээр хоёр жэлһээ [...] саг соо бүтээһэн байна. [...] зурагые һэльбэн шэнэдх[...] эхилхынгээ урда тээ бү[...]жа һандарһан хубинууды[...] зурагай зурагдаһан мо[...] хабтагайе хүнэй обёорхо[...]гөөр холбоожо, нилүү[...] сабуудаха хэрэгтэй бай[...]

Мүнөө энэ ехэ бүтээл [...] музейдэ нээгдэһэн немец [...]лон Нидерландын уран [...] раашадай хорёод зура[...] болон скульптураһаа б[...] дэһэн выставкые шэмэгл[...] Гэхэтэй хамта тус выста[...] хадаа уран зурагууд[...] һэльбэн шэнэлхэ хэрэгтэ [...] һанайнгаа олохон жэлые [...] рюулһан А. Козоровиц[...] зохёохы ажалай тоосоон [...] лоһон байха юм. Тус [...] луулбарнин дунда сууда[...]раһан «Сэсэг бариһан [...] хүнэй дүрэ» гэһэн зураг[...] Энэ зураг Советскэ Со[...] музейнүүдэй суглуулбар[...] Эрмитажда харуулагда[...] эрхим дээжэ зурагуудай [...] гэн болоно. А. Козоро[...]киин оролдолгын аш[...] элдэб үе сагай, элдэб [...] дуудай хоёр зуу гаран з[...] һэргээн шэнэлэгдээ. Эд[...] дунда Джорданогой, А[...]зовскиин, латыш уран з[...] гай классигуудай бүтээл[...] бии.

БАМ

4. ЗҮБ ЗАМЫНЬ ТОДОРХОЙЛОГДОНХОЙ

Мүнөө үедэ Баргажанай голой хүдөө ажахын предприятинууд олон һалбаритай ажахынууд юм. Бултадаа һү, элдэб түрэлэй малай мяха үйлэдбэрилжэ, ороолото ургамалнуудые, хартаабха, овощ, тэжээлэй ургамалнуудые таридаг гээшэ. Олон һалбаритай колхоз, совхозуудынь үйлэдбэреэ томодхожо, газар таряалангай болон адууһа малайнгаа ашаг шэмые эрид нэмээжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ шаданагүй. Энээнһээ уламжалан, олон продуктнуудые үйлэдбэрилхэдэнь ашаг үрэнь тон бага байна ха юм.

Байгаалиинь экономическа байдалые шэнжэлжэ, нютагайнь хүн зоной ажалайнь жама ёһые, дүй дүршэлыень хараада абахада, Баргажанай голдо саашадаа тусгаар мэргэжэһэн хүдөө ажахын үйлэдбэриин хоёр зоно бии болгохоор юм. Нэгэдэхиинь, мяхалиг үүлтэрэй мал, хони үсхэбэрилхэ, нүгөөдэнь хартаабха, овощ тарижа, һү үйлэдбэрилгэ болоно. Түрүүшынь зонодо Хурамхаанай районой, хоёрдохидонь, Баргажанай районой ажахынуудые оруулбал зохисотой.

Иимэ гуримаар үйлэдбэриеэ мэргэжүүлэн томодхоходоо түрүүшынгээ шатада эрид ехэ хубилалта хэхын аргагүй. Энэмнай нилээд удаан сагай туршада бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй. Мяхалиг үүлтэрэй үхэрнүүдые түлжүүлэн шахаха, һаалиин малай һүрэг шэнэлхэ, эмэ хашараг, гунжануудые зүбөөр шэлэн түлжүүлхэ, мүн хонидоо шахан таргалуулха талаар мэргэжүүлэгдэһэн ерээдүйн зоно, хүдөө ажахын зарим предприятинуудай үйлэдбэриин бааза түрүүшын шатада, энэ табан жэлэй туршада байгуулагдаха ёһотой.

Мүнөө уридшалан абажа харахада, Баргажанай районой колхоз, совхозууд хартаабха, овощ тарижа, һү ехээр үйлэдбэрилхэ дүүрэн арга боломжотой. Тиимэһээ Баргажанай, Шитханай совхозууд овощ, хартаабха ургуулхаар мэргэжүүлэгдэбэл, ашагтай байха. Эдэ ажахынуудай хартаабхашад, овощ ургуулагшад нилээд дүй дүршэлтэй, уһалагдадаг таряалангаар бусадһаа ехэ юм. Түрүүшын ээлжээндэ нэгэ хоёр ажахые овощ, хартаабха ургуулхаар мэргэжүүлхын аргагүй дээрэһээнь Баргажанай голой зарим совхозуудта энэ һалбариень усадхангүй үлөөхэдэшье болохо. Саашадаа мэргэжүүлгын улам гүнзэгыгөөр нэбтэрүүлэгдэжэ, ажахынууд хоорондын хамжаануудай хүгжөөгдэхэдэ Баргажанай, Шитханай совхозууд гансал овощ, хартаабха үйлэдбэрилхэ байна.

Һахалиин совхозой огородшодой олон жэлэй туршада капустын баян ургаса ургуулдаг байһыень хараада абажа, энэ һалбариень саашадань усадхангүй үлөөгөөд, улам хүгжөөхэдэ ашагтай. Ингээд ерэхэдэ хожомоо Хойто-Байгалай ТПК-гай хүн зоной эрилтые капустаар гүйсэд хангалсаха болоно.

Иимэрхүү байдал һү үйлэдбэрилгэдэшье үзэгдэхөөр хүлеэгдэнэ. Тусгаар мэргэжүүлгын түрүүшын шатада һү үйлэдбэрилгөөр Баргажанай районой ажахынуудһаа гадна, Хурамхаанай районой зарим совхозууд иимэ продукци абалгаар мэргэжэхэ байна. Дам саашадаа малай тэжээлэй элбэгжүүлэгдэхэдэ, мүн һаалиин малай үүлтэрэй эрид һайжаруулагдахада, сагаан эдеэнэй ехээр абтажа бэлдэгдэдэг болоходо, энэ һалбари бүхыдөө Баргажанай райондо үгтэхэ ушартай. Тинхэдэ Хурамхаанай районой хүдөө ажахын предприятинуудта. Һахалиин совхозһоо бэшэндэнь хони үсхэбэрилгэнь үлөөгдэжэ, хүгжөөгдэхөөр хараалагдана. Энээнэй хажуутаар бүхы ажахынуудынь мяхалиг үүлтэрэй үхэрнүүдые олоор үсхэбэрилхэ зэргэтэй.

Баргажанай районой ажахынууд БАМ-ай Забайкальска участогай улад зониие түргэн гутадаг, холо зөөхын аргагүй эдеэ хоолой зүйлөөр хангаха гол шэглэлтэй болохоор мэргэжүүлэгдэхэдээ, илангаяа Баргажанай, Шитханай совхозуудта хони үсхэбэрилхэ һалбаринь хожомоо үгы хэгдэхэ байна. Тингэжэ һүрэг хонидынь дам саашадаа бусад ажахынуудта дамжуулагдан үгтэхэ зэргэтэй.

Ажахынууд хоорондын хамжаанай үндэһэ һуури дээрэ үйлэдбэреэ томодхон мэргэжүүлхэдээ, түрүүлэн, Шитханай совхоздо жэл бүри 2200 гунжа худалдаха аргатай, һаалиин малай һүрэг шэнэлхэ эмэ хашараг, гунжануудые шэлэн түлжүүлхэ комплекс шэнээр байгуулагдаха болоно. Харин Һахалиин совхоздо мяхалиг үүлтэрэй малай фермэнүүдэй һүрэг, шэнэлхэ иимэ комплекс баһал эмхидхэгдэхэ зэргэтэй. Тинхэдэ Баргажанай районой ажахынуудай һүрэг шэнэлхэ комплексдо абтаагүй тугалнуудынь Хилганын колхоздо суглуулагдажа түлжүүлэгдээд, дам саашадаа шахан таргалуулагдахаар Бодоной совхоздо үгтэхэ болоно. Харин Хурамхаанай районой колхоз, совхозуудай эрэ тугалнууд Хурамхаанай совхоздо суглуулагдажа, шахагдабал зохисотой.

Мяхалиг үүлтэрэй, мүн һаалиин мал үсхэбэрилхэ ажахынууд хоорондын предприятинуудые байгуулха талаар Буряадай хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлгын институтай экономикын таһагай зохёоһон энэ дурадхал дам саашадаа Баргажанай голдохи колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин һалбаринуудые бүхыдэнь мэргэжүүлхэ зам олгохо байна. Ингээд ерэхэдээ ажахы бүхэн гол түлэб 2—3 зүйлэй шухала продукци үйлэдбэрилдэг болохо юм.

Баргажанай голдо хүдөө ажахые томодхон хүгжөөжэ, үйлэдбэриинь һалбаринуудые мэргэжүүлээд байбал гэхэ гү, али тусгаар хараалагдаһан программын бэелүүлэгдэжэ захалхада, энэ арбан жэлэй эсэстэ эндэхи ажахынууд жэлдээ бүхы дээрээ 12 мянган тонно хартаабха, 13—14 мянган тонно овощ, 14—15 мянган тонно һү үйлэдбэрилхэ байна. Тусхайлан хэлэбэл, Хойто-Байгалай, Баунтын районуудай хүдөө ажахын предприятинуудай, колхозниг уудай, хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай үмсын ажахыда үйлэдбэрилһэн продуктнуудай хэмжээе хараада абабал, Баргажанай голдохи ажахынуудай худалдаһан эдеэ хоолой продуктаар гансашье Хойто-Байгалай ТПК-гай хүн зоной эрилтые хангаха бэшэ, мүн Шэтын областиин Удоканай промышленна узелда ажаһуугшадые хангалсаха байна.

Хэрбээ мяхан тушаа хэлэбэл иимэ. Тус продукци ехээр үйлэдбэрилхын тула бии байгаа арга боломжоёо гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхэдээшье, хараалагдаһан хэмжээндэ хүргэглэхэгүй гэхэ гү, али Хойто-Байгалай ТПК-гай хүн зониие эндэ бэлдэгдэһэн мяхаар оройдоол 40—45 процент хангажа болдомоор юм. Дуталдаһан мяханай зүйлэй продуктнууд гаднаһаа асаргадаха болоно. Ингээд ерэхэдээ (мяханһаа бэшэ) түргэн гутажа, шанараа алдадаг, холо зөөхын аргагүй хүдөө ажахын продуктнуудаар Хойто-Байгалай ТПК-гай хүн зониие хангаха гол асуудал юрэнхы дээрэ шиидхэгдэхэ байна.

Эрдэмэй үндэһөөр тодорхойлогдоһон нормын ёһоор хүн бүхэн элдэб зүйлэй продуктнуудаар, шэмэ шанартай, бүнлүүлагдаһан эдеэ хоолоор хангагдаха ёһотой. Тиимэһээ хүдөө ажахын продуктнуудые бүйлүүлан бэлдэхэ предприятинууд, халагалха складууд хүдөө ажахын үйлэдбэриин үргэдэжэ захалхатай адли эмхидхэгдэн байгуулагдаха болоно. Энэ асуудал шиидхэнгүй хүн зониие эрхим шанартай, элдэб зүйлэй эдеэ хоолой продуктаар гүйсэд хангажа шадагдахагүй байна. Энээн тухай эсэсэй статья дотор хэлэгдэхэ.

А. ДЕРИГЛАЗОВ,
экономикын эрдэмэй кандидат.

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь ноябриин 24, 26 болон декабриин 4-нэй номернуудта).

КОММУНИСТ ТУХАЙ хөөрөөн

КОРНА цехэй участогай мастер К. П. Васильцова яаралтай тэбдүү байбашье, хүдэлмэришэд тухайгаа урматайгаар хөөрэнэ.

— Жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэгшэд үдэр бүри олошорно. Жэшээлхэдэ, токарь Ольховатский, обмотчик Цыденов... Цыденов гэлтэй... Байза, таниие танилсуулһуулши. Зархан хурганuудтай шүрбэһэлиг хатуу гарнуудтай.

—Түрүүшээр ядалдадаг лэ бэлэйб. Хоёр-гурбан үдэрэй туршада арай шамай нэгэ якорь бүреэһэлдэг һэм. Һуража дадаха хүн гүб, үгы гү гэжэ оло дахин лэ бодоһон байхаб, — гэжэ Дамдин-Доржи хөөрэнэ.

Тиин 3 һарын туршада һуралсал гараһанай удаа гарнуудынь хүнгэдэжэ, хурганuудынь солбон шурануud, түргэнүүд болоо бэлэй. Үдэлүү коммунист, найдамтай хүдэлмэришэн. 1982 оной апрель һарын тоосоогоор ажаллана, — гээд тэрэ цехэй нүгөөдэ заха руу дахуулан ошобо.

НАЙДАМТАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭН

Эндэ электровозуудай двигательнүүдэй нэгэ хуби болохо якорьнууд тусхай лентээр бүреэһэлэн орёогдодог юм. Арба гаран хүн эндэ хүдэлнэ. Олонхинь дүршэл шадабаритай болонхой, гарнуудайнь, хурганuудайнь хурдан түргэн хүдэлсые хаража урмашамаар. Нүгөөдүүлынь һэримжэлһэн мэтэ аалиншагаар хүдэлнэ. Эдэнэр ажалдаа һаял дадажа байгшад мүн. Удааншаг хүдэлсэтэй нэгэнэйнь хажууда зогсоод, гараараа занган заажа байһан хүдэлмэришэниие харахатайгаа сасуу Клавдия Николаевна Васильцова тэрэниие дуудажа, ерэжэ ябаха хоорондонь хэлэбэ:

— Юрэдөө, халаанайнгаа даабарине 150 процент дүүргэхэ зууураа дүршэлгүйшүүлые һургаха сүлөө олодог юм. Урдаал хараха хүнүүдэймнай нэгэн.

Дамдин-Доржи Цыденов 1973 онһоо, армиин албанһаа табигдаһан сагһаа хойшо локомотив-вагон заһабарилгын заводто хүдэлнэ. 29 наһатай. Гонзогор сагаан шарайтай. Утанууд наринрэйнгөө уялгата нормые дүүргэхэ тухандаа хүрэжэ, одоолшье ажалайнгаа онол аргые оложо эхилээ һэн. Якорьнуудые һайн шанартайгаар бүреэһэлхэ гээшэ тон харюусалгатай, эрилтэ ехэтэй хүдэлмэри юм. Дамдин-Доржые һурган хүмүүжүүлһэн үниинэй хүдэлмэришэн М. И. Хакимов шанарай асуудалда онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй гэжэ заадаг, үгыл һаа, голодоһон гараха гэжэ һэргылдэг һэн. Ажалаа анхаралгүйгөөр, хайша хэрэг хээ һаа, үрэ дүн, үрэ бүтээсэ тухай бодомжолһоной үлүү гэжэ заадаг байгаа. Энээниинень Д-Д. Цыденов һайса ойлгоһон байгаа. Мүнөө тэрэ голодоһогүйгөөр хүдэлхэ зуураа үдэртөө 2—2,5 якорь бүреэһэлдэг. Тусхай тогтоогдоһон нормын ёһоор 1,5 якорь үдэр соо бүреэһэлэгдэхэ ёһотой юм.

Түрүү хүдэлмэришэн 1978 ондо партиин гэшүүндэ абтаһан. Үрэ бүтээсэтэ ажалаараа шалгардаг, эдэбхитэй, урагшаа һанаатай хадань аха заха нүхэдынь Коммунис партитай хуби заяагаа холбохыень зууршалһан байгаа. Ниитын ажабайдалда эдэбхитэй хабаадалсадаг, нёдондо партгрупоргоор һунгагдаа һэн.

«Молодой коммунист», «Политсамообразование» журналнуудта толилогдоһон материалнуудаар бүлэг залуу коммунистнуудай дунда хөөрэлдөө эмхидхэдэг. Илангаяа «Молодой коммунист» соо «Диспут-клуб» гэһэн гаршаг доро толилогдодог материалнуудта анхардаг. Дүрбэн тэгшээр хүмүүжэнги байха гэһэн үгэнүүд ямар удхатайб, журнал соо энээн тушаа эхилэгдэһэн хөөрэлдөө коллективтээ яагаад үргэлжэлүүлжэ болохоб гэжэ бодомжолжо үзэһэн, наһанайнгаа ханитай Татьянатай (мүн лэ ЛВРЗ-дэ түбэй заводской лабораторидо хүдэлдэг) эдэ статьянуудые зүбшэн хэлсэһэншье байха юм. Уласхоорондын ажабайдалда зорюулагдаһан асуудалнуудта заатагүй анхардаг. «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые коллектив соогоо тайлбарилан ойлгуулха асуудалда суг хүдэлдэг нүхэдөө ниитын-политическэ хүдэлмэридэ хабаадуулха талаар нилээд оролдолго гаргаа, гаргаһааршье. Марксизм-ленинизмын үдэшын һуралсалай университедтэ ябалсадаг, армида партийно-политическэ хүдэлмэри ябуулха талаар факультедтэ эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлдэг. Мүн заводой дэргэдэхи техническэ библиотекын саг үргэлжын уншагша гула мэргэжэлэйнгээ талаар номуудые, брошюрануудые дуратайгаар шудалдаг. 1976 ондо Д-Д. Цыденов «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаа һэн. Мүн ВЛКСМ-эй горкомой зүгһөө Хүндэлэлэй грамотада хүртэнхэй.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, ажабайдалдаа, ажал хэрэгүүдтээ эдэбхитэй хараа шэглэл баримталдаг хүдэлмэришэн Д-Д. А. Цыденов энэ заводто наһанайнгаа замые, хуби заяагаа олонхой, үдэр бүри урма баяртайгаар хүдэлмэридөө ерэдэг юм. Тэрэ хубиингаа табан жэлэй түсэбые болзорһоо урид дүүргэхээр эрмэлзэнэ. Энэ хүсэлынь бодото үндэһэ һууритай. Мүнөө ерэхэ жэлэй апрель һарын тоосоогоор хүдэлжэ байһан хүн саашадаа энэ хэбээрээ гү, али үшөөшье һайнаар ажаллаа һаа, болзорһоо холо уридшалан түсэбөө дүүргэхэ ёһотой гээшэ. Коллектив соогоо хүндэтэй коммунист Дамдин-Доржи Аюшеевич Цыденов арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшүүлэй гоодо оролсон, нэрэ солоёо дурдуулха аабза гэжэ лаб найдамаар.

Г. ДАШЕЕВА.

ЗАСАГАЙ ЗУРГААНУУДТА

ҺУУДАЛ БАЙДАЛЫНЬ УЛАМ ҺАЙЖАРУУЛХА

«Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет «Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудай, дайнда наһа барһан хүнүүдэй гэр бүлэнүүдэй һуудал байдалые һайжаруулха нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» гэһэн асуудал һаяхан хаража үзэбэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидууд байрын һангуудые баридаг кооперативуудта түрүүлэн орохо, барилгын материалнуудые, машина, мотоцикл, мотоортой онгосо болон худалдаанда хомор эд бараа бусадһаа түрүүлэн худалдажа абаха, харилсаа холбооной, хүн зоной ахуйн һуудалай хэрэглэмжэ хангалтын, гэр байрын-коммунальна ажахын предприятинуудаар бусадһаа түрүүлэн хангагдаха эрхэтэй гэжэ тодорхойлогдобо.

Инвалидуудай мотоколяскануудые капитальна заһабарилгада абахаар Буряадай автотранспортна управлени уялгалагдаа.

Буряадай АССР-эй Социальна хангалгын министерство, арадай депутадуудай районно болон городской Соведүүдэй гүйсэдкомууд Министрнүүдэй Соведэй энэ тогтоолые хүтэлбэри болгохоор уялгалагдаа.

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮН

1981—1982 онуудай һуралсалай жэлдэ эрхимээр бэлдэхын, залуушуулай бүгэдэ нийтын дунда һуралсалые нарижуулхын, хүдөөгэй һургуулиин хүдэлмэриин арга боломжые һайжаруулхын ба арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабарине амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, профсоюзай областной совет һаяхан хаража үзэбэ.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые, «Үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие саашадань һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, «Юрэнхы эрдэмэй һургуулиин һурагшадай һуралсалые, хүмүүжэлгые болон тэдэнэй ажалда бэлдэлгые саашадань нарижуулан һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнуудые бэелүүлэн, һуралсалай шэнэ жэлдэ эрхимээр бэлдэхын, залуушуулай бүгэдэ нийтын дунда һуралсалые нарижуулхын, хүдөөгэй һургуулиин хүдэлмэриин арга боломжые һайжаруулхын, мүн арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө Бүхэроссин социалис мүрысөөндэ оролсожо, Буряадай АССР-эй гэгээрэлшэд, олонийтэ хадаа партийна, совет органуудай хүтэлбэри доро гол шэглэлнүүдээр яһала ехэ амжалта туйлаһан байна гэжэ республикын Министрнүүдэй Совет, профсоюзуудай областной совет тооложо.

Республикын юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн тушаа Гэгээрэлэй министерствын, арадай гэгээрэлэй, дээдэ һургуулиин болон научна эмхи зургаануудай профсоюзай обкомой согсолһон материалнуудые хаража үзөөд, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, профсоюзуудай областной совет тогтоол баталан абаа.

Тэрэ тогтоолой ёһоор, социалис мүрысөөндэ Хоринин район илажа гараһанда тоологдоод, 1-дэхи һуури эзэлжэ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзуудай областной соведэй дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаһан, һуралсалай хэрэгсэлнүүдые худалдажа абахаар 3000 түхэригэй мүнгэн шанда хүртэбэ.

Социалис мүрысөөндэ горитой амжалта туйлаһан Мухар-Шэбэрэй район хоёрдохи һуури эзэлжэ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Мүн һуралсалай хэрэгсэлнүүдые абахыень 2000 түхэриг мүнгэн үгтэхэ юм.

Харин Баргажанай район гурбадахи һуури эзэлээд, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба. Тиихэдэ һуралсалай хэрэгсэлнүүдтэ гаргашалагдахаар 1000 түхэриг үгтэхэ болоо.

Юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудые һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлдүүлхэ хэрэгтэ Яруунын, Хэжэнгын, Хяагтын, Захааминай, Прибайкалиин районуудта социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэһэн байна гэжэ тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

Экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэбые дүүргэхэ, 1981—1982 онуудай һуралсалай жэлдэ юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудые һайнаар бэлдэхын түлөө социалис уялгануудые бэелүүлхэ талаар Ахын, Хойто-Байгалай, Зэдын, Улаан-Үдын районуудта хүдэлмэри һулаар ябуулагдаа.

Тиимэһээ 1982—1983 онуудай һуралсалай жэлдэ юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудые эрхимээр бэлдэхэ, залуушуулай бүгэдэ нийтын дунда һуралсалые нарижуулха, хүдөөгэй һургуулиин хүдэлмэриин арга боломжонуудые һайжаруулха талаар арадай гэгээрэлэй зургаанууд, профсоюзай комитедүүд хаа хаанагүй социалис уялга баталан абаха ёһотой.

УЛААН ТУГ, МҮНГЭН ШАН

1981—1982 онуудай һуралсалай жэлдэ техническэ мэргэжэлэй училищинуудай ямараар бэлдэһэн тушаа Техническэ мэргэжэлэй һуралсалай Буряадай управлениин материалнуудые һаяхан хаража үзөөд, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, профсоюзуудай областной совет, ВЛКСМ-эй обком тогтоол баталан абаа.

1981—1982 онуудай һуралсалай жэлдэ училищияа һайн шанартайгаар бэлдээд, һурагшадые абалгын түсэбые болзорһоо урид бэелүүлһэнэйнь түлөө Улаан-Үдын 15-дахи ГПТУ-да (директорынь Г. К. Орлов, партийна бюрогой секретарь Н. Г. Мергенев, профсоюзай месткомой түрүүлэгшэ Ф. Л. Хархенов, комсомолой эмхиин секретарь Т. Г. Хромых) нэгэдэхи һуури олгогдожо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзай областной соведэй, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдажа, 500 түхэригэй мүнгэн шан үгтэхэ болоо.

Улаан-Үдын 8-дахи ГПТУ хоёрдохи, Хяагта хотын 9-дэхи СПТУ гурбадахи һууринуудые эзэлбэ.

«БУРЯАД ҮНЭН» газетэдэ бэшэһэнэй һүүлээр

«ХЭМЖЭЭ АБАХААР БОЛОО»

...имэ гаршагтай хэдэн хүнэй гар табилгатай бэшэг байгша оной сентябрийн 24-дэ манай газетэдэ толилогдоо һэн. Республикымнай холын нютагуудай нэгэн болохо ...ын районой медицинын зарим эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ горитойхон дутагдалнууд үзэгдэнэ. Илангаяа районой аптекын хүдэлмэри һайжаруулха талаар бодото хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, эндэ эм домууд олдоно. Аптекын байра хүйтэн гэжэ тэндэ хэлэгдэһэн байгаа.

Республикымнай аптекэнүүдэй управлениин начальник А. Б. Апханов газетымнай редакцида иимэ харюу эльгээбэ:

«Танай газетэдэ толилогдоһон бэшэг соо хэлэгдэһэн дутагдалнууд Ахын районой аптекын хүдэлмэридэ үнэхөөрөө байгаа. Аптекые даагша үхибүүтэй болоод, удаан ...соо хүдэлөөгүй. Тэрэ үедэ аптекэдэ ганса хүн байһан ...хүдөөгөөр ябаагүй, хэрэгтэй эм дом хүрэхөөр асаржа шадаагүй.

Аптекын байра бага, хуушараа. Шэнэ байра бариха ...эн дурадхал районой Соведэй гүйсэдкомдо оруулһаар ...байнабди. Гэбэшье энэ асуудал шиидхэгдэнэгүй. Барилгадай хоморһоо боложо, аптекын мүнөөнэйнь байра заһагдаагүй.

Районой аптекые һайн байратай болгохо, холын райо...й ажалшадые хэрэгтэй эм домоор хангаха талаар аптекэнүүдэй управлениин зүгһөө бодото хэмжээнүүд абтаһан байна».

«...ФЕРМЫН УЛААН БУЛАНДА»

...имэ гаршагтай түрүү бэшэг байгша оной ноябрийн 3-...манай газетэдэ толилогдоо һэн. Малай үбэлжэлгын ...лбэшье, Хэжэнгын районой Чисааныш совхозой Михайловкын фермэдэ улаан булангынь мүнөө болотор заһабаригдажа үргэлжэлһөөр. Тэндэнь түлеэн болон бусад хэрэглэмжэ үгы. Иимэрхүү байдал мүн Хэжэнгын совхозой ...айтын һү һаалиин комплексдо тохёолдонхой. гэжэ тэмдэглэгдэһэн байгаа.

КПСС-эй Хэжэнгын райкомой пропаганда ба агитациин ...агые даагша В. М. Алексеевагай гар табилгатай иимэ ...атай харюу газетымнай редакцида ерэбэ:

«Танай газетын түрүү бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтанууд, Чисааныш ба Хэжэнгын совхозуудай парткомой заһаданиинууд дээрэ, КПСС-эй райкомдо хэлсэгдэжэ, дары хэмжээнүүд абтаа. Дурсагдаһан фермэ ба комплекс дээрэ улаан булангуудай байра заһагдажа, гоё һайханаар ...эмэглэгдээ. Мүнөө тэндэ дулаан, хэрэгтэй хэрэгсэлнүүдээршье хангагданхай. Улаан булангуудые хараха талаар ...он соо үнгэргэгдэһэн конкурсдо тэдэ улаан булангууд ...баадана».

ТЮМЕНСКЭ ОБЛАСТЬ

Леонид Ильич Брежнев «Дурдалганууд» соогоо хорёод онуудай комсомолец, тракторист-сибиряк Петр Дьяковые дууһаа гараһан хүн гэжэ нэрлэнэ. Коллективизациин үедэ кулагууд арбан долоотой хүбүүнэй зэрлиг муухайгаар хэһээһэн, амидыгаар галдаха һэдэлгэ хэһэн юм. Тиихэдэ Петр Дьяков тэдэнэй гарһаа мултаржа шадаһан, ангиин дайсанда эсэргүү тэмсэлдэ дахинаа эрэлхэгээр жагсаһан байна.

Петр Егорович Дьяков һонирхолтой, хүндэ хүшэр, олондо һургаал боломоор ажабайдалтай. Тэрэнь манай Совет гүрэнэй түүхые гэршэлнэ. Ураалда Петр Дьяков суута Магнитка бодхоол соо. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуусхэ дайнай жэлнүүдтэ фашис булимтарагшадтай, япон милитаристнуудтай байлдаануудта хабаадалсаа. Дайшалхы орден, медальнуудтай түрэл Сибирь нютагаа бусажа ерэһэнэйнгээ һүүлээр тракторист һэргээн бодхоолгын хүдэлмэридэ нэтэрүүгээр оролсоһон, шэнэ болон боро газар хахалалгада хубитаяа оруулалсаһан байна. Эрэлхэг зоригто ажалайнгаа түлөө тэрэ Эхэ оронойнгоо үндэр шагнал —Ленинэй орденоор шагнагдаһан.

Петр Егорович Дьяков мүнөө Тюменьдэ ажаһууна. Тусхайта пенсионер партиин, комсомолой ветерануудай областной соведэй эдэбхитэй гэшүүн юм. Комсомолшууд, пионернүүд, залуу хүдэлмэришэнэй дүтын нүхэр болохо Петр Егорович үнэхөөрөөшье «Прокати нас, Петрушка, на тракторе» гэһэн мэдээжэ дууһаа гараһан хүн лэ даа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Петр Егорович Дьяков залуушуулай дунда.

ТАСС-ай фотохронико.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ЗАХИЛААР

БЕРЛИН. Бойценбург хотохи судоверфиин 2 мянган хүнһөө бүридэһэн коллектив ажалай ехэ илалта туйлаба. Түсэблэгдэһэн болзорһоо дүрбэн недели урид Советскэ Союзай захилаар бүтээгдэһэн гол мүрэнэй пассажирска лайнер баярай ороюун байдалда уһа руу табигдаа.

ГДР-эй судна бүтээгшэд Советскэ захилшадта дамжуулһан пассажирска 100-дахи судна «Федор Достоевский» гэжэ нэрлэгдээ юм. 360 хүнийе һуулгажа шадаха дүрбэн палубатай теплоходуудые СССР-эй захилаар бүтээлгэ Бойценбургын верфиин һүүлэй 7 жэлэй үйлэдбэриин бүхы программые тодорхойлоо юм. Гэбэшье теплоходуудые ашаглалгын шанарые һайжаруулха, бүри болбосон һайн болохын түлөө тэмсэл судна бүтээгшэдэй ажал ябуулгын гол шэглэл байгаа.

ХИМКОМБИНАДАЙ ШЭНЭ ЦЕХ

БУДАПЕШТ. Венгриин Ленинварош хотодохи Тисайска химическэ комбинадта полипропилен үйлэдбэрилхэ шэнэ цех баригдажа эхилэнхэй. 1983 онһоо эхилжэ 40 мянган тонно энэ үнэтэ продукт оронддоо үгэдэг болохо юм. Найдамтай бүхэ утаһа, сорго болон плёнко үйлэдбэрилгэдэ полипропилен хэрэглэгдэхэ байна. Энэ табан жэлдэ предприятида хоёр дахин ехэ полипропилен үйлэдбэрилэгдэдэг болохо.

Байгша табан жэлэй туршада республикын химическэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд продукци бүтээлгые жэлэй 6 процентээр ехэдхэхые түсэблэнэ. Иимэ зорилготойгоор үйлэдбэриин предприятинууд үргэдхэгдэнэ. Ажал эмхидхэлгые һайжаруулгада, шэнэ технологическа хүдэлмэри нэбтэрүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана.

Венгриин химическэ промышленностие амжалтатайгаар хүгжөөхын тулада тэрэнэй материальна үндэһэ һууриие бэхижүүлхэ талаар гүрэнэй зүгһөө анхарал оролдолго гаргагдана. Гансахан мүнөө жэлдэ тэрэнийе хүгжөөлгэдэ 10 миллиард форинт һомологдоһон байна. 1981—1985 онуудта үйлэдбэри үргэдхэгдэһөө гадна, Тисайска комбинадта хүдөө ажахын машинануудай шиинэнүүдые бүри ехээр бүтээдэг болохоор түсэблэгдэнэ. Ургамал хамгаалха зүйлнүүдые ба фармацевтическэ продукци ехээр гаргалгада онсо анхарал хандуулагдаха байна.

БОЛЗОРҺОО УРИД

СОФИ. Нийслэл хотын «Арома» гэжэ мэдээжэ фабрикын коллектив Советскэ Союзда продукци эльгээхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоо гурбан һараар урид дүүргэбэ. Болгари дотороо эгээл түрүүлэн тус коллектив һайн шанартай продукци СССР-тэ эльгээхын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсоһон байна.

Мүнөө жэлдэ манай предприятиин һүлдэ тэмдэгтэй косметическэ 150-яад шэнэ зүйл совет хүнүүдтэ эльгээгдэхэ юм гэжэ фабрикын директор Стамен Гуговский ТАСС-ай корреспондентдэ хэлээ.

Ерэхэ жэлдэ гадаадада худалдагдадаг зүйлнүүдэй спиисогтэй үшөө 70 шэнэ зүйл нэмээгдэхэ байна. Москвагай «Свобода» ба «Красная Заря» фабрикануудтай, Ленинградай «Северное Сияние» фабрикатай бидэ нягта харилсаа холбоотой байдагбди. Энээнэй ашаар аэрозольно орёолтотой препарадуудые үйлэдбэрилхэ совет арга фабрикада нэбтэрүүлжэ эхилэнхэй.

СОВЕТ ХУДАЛДАН АБАГШАДТА

ПРАГА. Совет захилнуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар социалис уялгануудаа дүүргэһэн тухайдаа Тренчин хотын оёдолой фабрикын коллектив элидхэбэ. КПЧ-гэй 60 жэлэй ба Октябриин революциин 64 жэлэй ойн хүндэлэлдэ эдэ уялганууд абтаһан байна.

Манай фабрикада ойн баярай һайндэрнүүдые амжалтануудаар угтадаг һайн заншалтай юм гэжэ предприятиин директорэй орлогшо А. Квасновский ТАСС-ай корреспондентдэ хэлээ. Манай коллектив түсэбөө дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлдэг. Бүхыдөө оёгдоһон 4 миллион хэһэг эрэшүүлэй гадар хубсаһанай 1 миллионийнь совет худалдан абагшадта зорюулагдадаг юм.

Тренчин хотын фабрикада оёгдоһон костюмууд, плащууд, хүүртигүүд СССР-тэ һайн мэдээжэ. Һая шэнэ түхэлэй 50 гаран костюм Москва эльгээгдээ. 1982 ондо Чехословакиин модельернүүд болон оёдолшод Советскэ Союзай гадаадын худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ 200 мянга гаран зүйл нэмэжэ эльгээхые дурадхана.

(ТАСС).

Буряад хэблэлэй 60 жэлэй ойдо

«БУРЯАД ҮНЭН» ГАЗЕТЭ БЭШЭЭ ҺЭН:

1926 оной январиин 21.

«ЛЕНИН НҮГШЭБЭ»

«Арбан долоон наһанһаа
Ажалшанай туһые бодоһон
Арюун тунгалаг ухаанта
Ашата Ленин багшамнай
Хори-гушан жэлнүүд соо
Хубисхалые хүтэлһэн
Хододоо хайрата бэедэнь
Хорото үбшэн хүрэжэ,
Хори дугаар зуунай
Хорин дүрбэдэхи жэлдэ,
Нэгэдэхи һарын
Хорин нэгэнэй үдэшэ
Хүрэнгэтэнтэй тэмсэгшэ
Хүсэтэ пролетар арадые
Хүтэлбэрилжэ ябаһан
Коммунис Ленин
нүгшэжэй.
Хүдэлмэришэнние
ударидагша,
Хүдөөшэнние
хүтэлбэрилэгшэ,
Бага үндэһэтэнэй багша
Владимир Ильич
мордобошье,
Агуу гүнзэгы удхата
Ашата һайхан ленинизм
Арад бидэнэй дунда
Асари түргэн дэлгэржэ,
Капиталай түмэр гэнжые
Хамха сохин таһалжа,
Хубисхалша пролетар
арадые
Коммунизмда хүтэлнэ.
Буйрагтан (Дамба Дашинимаев)»

1927 оной мартын 29.

«БҮҺЭГҮЙЕ БҮ ХУДАЛДА»

«Бүһэгүйе бү худалда» гэһэн гаршаг доро хэдэн газарнуудһаа мэдээсэлнүүд хэблэгдэһэн, тэдэнэй дунда:

«Галтайн сомоной зүблэлэй гэшүүн, бүһэгүй Долгоржап Очирой (Батанай-Харганын хошуун) хөөрэһэн байна:

— Хошуунай зүблэлэй суглаанда ерэһэн түлөөлэгшэд ехэ анхаралтайгаар хошуунай гүйсэдхэхэ комитедэй хэһэн, ябуулһан хэрэгүүд тухай һайтар шүүмжэлжэ хэлсэһэн байна.

Хошуунай гүйсэдхэхэ комитедэй 3 гэшүүдэй нэгэниинь бүһэгүй хүн. Манай хошуунһаа аймагай суглаанда ошоһон 6 хүнэй нэгэниинь мүн бүһэгүй хүн байна.

Манай хошуун соо бүһэгүй зоной дунда хүдэлмэри һайн ябуулагдана. Бүһэгүйшүүд урдынхида орходоо нилээд эдэбхитэй болоо.

Энээнэй урида хошуун дотор бүһэгүйшүүлые худалдан хадамнаха ябадал ехэ олон байгаа. Мүнөө иимэ ушар зогсоогдоо гээшэ.

Багашуудай һургуулинуудта үхид үшөөл үсөөн. Эндэ анхаралаа табижа, олон болгохо зэргэтэйбди гэбэ».

1926 оной апрелиин 10.

«ЭД ХЭРЭГЛЭГШЭДЭЙ КООПЕРАЦИ ДЭЛГЭРЖЭ БАЙНА»

«(Дээдэ-Үдэ, Батанай-Харганын хошуун)»

«Сутай, Боомой сомоной арад сомон соогоо эд хэрэглэгшэдэй кооперации һаяхан бии болгожо, тэрэнэй хүдэлмэрие һайн харгыдань оруулжа байна. Энэ кооперации мүнөө 60 гаран гэшүүдтэй. саашадаа олошорхонь дамжаггүй. Тиигэжэ өөрынгөө кооперациһаа эд бараа худалдажа абадаг болоһондоо баяртай, хангалтань бараг ябажа байна.

ЧИМИТОВ».

1927 оной январиин 7.

«ХҮДӨӨ СОМОНДО ПОЛИТИЧЕСКЭ ГЭГЭЭРЭЛГЭ НЭБТЭРЖЭ БАЙНА»

«Үнгэрэгшэ оной октябриин 25-һаа эхилжэ, Дабаатын сомондо түрын (политическэ) гэгээрэлгын һургуули нээгдээд, 18 хүн — бүһэтэй, бүһэгүйнэр һуража байна.

Манай һургуули анхан эхилхэдээ, уншаха буряад-монгол хэлэн дээрэ номгүйһөө боложо, нилээд ядарһан байна. Тиин байтар Буряад-Монголой эрдэмэй хүрээлэнһээ нүхэр Ярославскиин зохёоһон хүдөө зондо улас түрын номые буряад-монгол хэлэн дээрэ гараһыень хүлеэн абажа, урда үзэһэнөө һэльбэн ярилдажа, ажал хогшол болон улас түрын бодолгонуудые шудалха багажатай болобобди гэжэ ехэ баяртай байна.

Ц. НАПДАНО».

1927 оной декабриин 16.

«ХАМТЫН АЖАЛНУУД ҺАЙЖАРЖА БАЙНА (БАРГАЖАН)»

«Баян-Голой сомон дотор мүнөө гурбан хамтын ажалнууд тогтоһон байна. Эдэнэй нэгэниинь Баян-Голой ажал 15 гэшүүдһээ бүридэнэ. Олонхинь үгытэй ба хүлһэншэн зон байна. Энэ ажал хамтын хүсөөр таряа тарижа, 500 бухал таряа абаа.

Нүгөөдэнь Чобукчен гэжэ нэрэтэй ажал 10 гэшүүдтэй, олонхинь дунда шадалтай, мүн таряанай ажал эрхилнэ.

Мүнөө жэлэй октябриин нэгэндэ Таһархайн ажал гэжэ тогтобо, тэрэ ажалда 20 тухай гэшүүд оробо.

Бүри һаяхан нэгэ коммунын ажал тогтоожо, тэрээндэ хэрэглэгдэхэ сабшалан, таряанай газарые сомоной шиидхэбэреэр баталуулжа абаба. Дээдэ-Үдэ хотоһоо нэгэ трактор болон бусад элдэб зүйлэй машинануудые захиба.

Гадна энэ ажалда томо үүлтэрэй малнуудые үсхэхэ, элдэб ургасын таряа тарихые хүсэжэ байна».

Нютагай нэгэн.

1927 оной декабриин 20.

«МАШИНЫН БҮЛГЭМ ТОГТООБО»

(Мухар-Шэбэрэй аймаг)

«Шэбэртэ гэдэг нютагта үнгэрэгшэ намарай үедэ 20 гаран хүдөөшэн арад хамтаржа, «Шэнэ ажал» гэдэг бүлгэм тогтоогоод, мүнөө Мухар-Шэбэрэй хүдөө ажалай зээлиин хоршоогоор дамжуулан, талха сохихо хоёр ба таряа хиисхэхэ хоёр машина захижа абаад, Заган, Бодонгууд, Гутай ба Гушад — иимэ дүрбэн сомоной зоной талха сохижо эхилбэ.

Хүдөө зон машинын бүлгэмдэ хамжахые ехэтэ хүсэжэ байна».

Бүлгэмэй гэшүүн.

ТАСС • АПН • ХИЛЫН СААНАҺАА

МНР-эй АРАДАЙ ЕХЭ ХУРАЛАЙ СЕССИ

УЛААН-БААТАР. МНР-эй Арадай Ехэ хуралай хоёрдохи сесси эндэ болобо. Депутадууд республикын 1981—1985 онуудай, 1982 оной арадай ажахын ба соёлой хүгжэлтын гүрэнэй түсэбүүдэй проектнүүдые зүбшэн хэлсэһэн, МНР-эй 1982 оной бюджедые, тэрэнэй 1980 оной гүйсэдхэлые хаража үзэһэн байна.

МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, МНР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Д. Содном элидхэл хэхэдээ, долоодохи табан жэлэй түсэб оронoй экономикын хүгжэлтые түргэдхэхэ, промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэриин элдэб һалбаринуудай эршэмтэй ургалта туйлаха асуудалаар МНРП-гэй XVIII съездын табиһан зорилгонуудай дүүргэлтэ хангаха ябадалда бүрин зорюулагдана гэжэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

Оронoй национальна доход табан жэлэй туршада 41 процентээр, промышленна үйлэдбэрилгын хэмжээн — 60 процентээр, хүдөө ажахын бүхы продукциин жэлэй дундуур хэмжээн 23 процентээр ургаха ёһотой. Национальна доходой ургалтын гурбанай хоёр хубинь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр хангагдаха гэжэ хараалагдана. Экономикын түсэбтэ ургалта, хамтын үйлэдбэриин ашаг үрын дээшэлэлгэ ажалшадай байдалые улам һайжаруулха арга боломжонуудые хангана. Түсэбтэ табан жэлэй һүүл багта хүн зоной бодото олзо оршонууд 1980 онойхиһоо 11 процентээр дээшээ болохо.

БАЯРАЙ СУГЛААН

ГАВАНА. Кубын революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй (РВС) 25 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, республикын Гүрэнэй Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ф. Кастрын хүтэлбэри доро эндэ үнгэргэгдөө.

Республикын Гүрэнэй Совет Кубын РВС-эй 25 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан уулзалгые Революциин ордон дотор эмхидхэбэ

ПОЛЬШОДОХИ БАЙДАЛ ТУШАА

ВАРШАВА. Тракторнуудые бүтээдэг эндэхи «Урсус» гэжэ заводой партийна организацида ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь С. Ольшовскитой уулзалга болоо. Парткомой секретарь М. Валь уулзалгые нээхэ зуураа, иигэжэ хэлэбэ: социализмын дайсад энэ предприятидашье үбайгүйгөөр аашалдаг боложо байна. Заводой партийна организациие тарааха гэһэн ябуулга хэгдэнэ. Парти болон хүдэлмэришэн ангиин хоорондо арсалдаа, зүришэлдөө гаргуулха ёһогүйбди. Тогтоолнуудые гаргаад һуухаяа болихо саг тулаа. Үгэ хэлэлгэсэ дүүргэжэ, тодорхой ябуулгануудые хэжэ эхилхээр болоо. Түбэй засаг захиргаан эрид шанга хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

С. Ольшовский үгэ хэлэхэдээ, «Солидарность» гэдэг профсоюзна нэгэдэлэй ябуулга —социалис байгуулалтада эсэргүү политическэ тэмсэл болоно гэжэ тайлбарилба. Энэ тэмсэлэй улам дэбэргэдэжэ байһаниинь «Солидарностиин» элдэб бүлэгүүдэй худал хуурмаг, харата шалтагуудые дурдаһан резолюцинууд ба эрилтэнүүдһээ харагдана. Иимэ зүрюу ябуулгадань харюу болгон, хэмжээ абаха ёһотойбди. Һанаашалгануудаа бэелүүлхэ арга тэдээндэ олгохо гэжэ Валенса, Буяк, Рулевский ба бусад бү һанаг лэ гэжэ мэдүүлхыемни В. Ярузельский этигэмжэлээ гэбэ.

Олонийтэдэ мэдээсэл дамжуулдаг хэрэгсэлнүүдтэхи байдал тухай хэлэхэдээ, политическэ ба нийтын ажабайдалай энэ шухала һалбарида партиин дүүргэдэг хүтэлбэрилхы үүргэ һулараад байна. Радио ба телевидениидэ забастовко эмхидхэхэ һэдэлгэ варшавска «Солидарность» гаргаха гээд туршажа магад. Гэхэ зуура тэдэнийе радио болон телевидени худар мүн лэ табихагүйбди гэжэ С. Ольшовский тэмдэглэбэ.

Үйлэ хэрэгүүдэй дэбэрэлгэдэ бэлэн байха зэргэтэйбди. Юундэб гэхэдэ, харата балмад ябуулгануудые хэхэ гэжэ эрмэлзэдэг этэгээдүүд профсоюзна нэгэдэл дотор олон бии. Шэнэ «клубуудые», үнэндөө, политическэ парти эмхидхэһэн Курониин ябуулга эндэ хэлэгдэһэнэй баримта болоно. Һаяхан варшавска «Солидарностьда» тэдэ «клубуудай» түлөөлэгшэдэй хоёрдохи уулзалга болоо. Тэндэ тэрэ эмхиин программа зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Энэ политическэ парти Совет орондо харша эзэрхэг түримхэй хараа бодол баримтална.

ПАРТИЙНА ЭДЭБХИТЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

БЕРЛИН. СЕПГ-гэй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан суглаанууд СЕПГ-гэй партийна организацинуудта политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда болоно. Котбуста, Карл-Маркс-штадта; Лейпцигтэ, Потсдамда, Шверидэ окружной партийна организацинуудай эдэбхитэдэй суглаанууд боложо, СЕПГ-эй X съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын тула коммунистнуудай ябуулжа байгаа хүдэлмэриин дүнгүүд согсологдоо, түрүү дүй дүршэл шэнжэлэгдээ, Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан бэелүүлэгдэхэ политическэ-үзэл суртал шэнэ хэмжээ ябуулганууд баталагдаа.

Үйлэдбэриин эгээн ехэ ашаг үрэ туйлахын тула социализмын үлэмжэ һайн талануудые хэрэглэхэ, научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ, электрын элшэ хүсэ, промышленна материалнуудые гол арьбалалгын гурим наринаар сахиха асуудалнуудта коммунистнуудай гол анхарал хандуулагдана.

Котбуста болоһон зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, республикын элшэ хүсөөр түлишөөр элбэг энэ округой ажалшад байгша оной арбан нэгэ һарын турша соо түсэбһөө гадуур 4 миллион үлүүтэй тонно хүрин нүүрһэ, 500 мянга шахуу тонно тиимэ нүүрһэнэй брикетэнүүдые малтажа тушааһан байна. Шверин округто промышленна продукци үйлэдбэрилхэ түсэб үлүүлэн дүүргэгдэә. Эндэхи хүдөө ажахын кооперативуудай хүдэлмэрилэгшэд хартаабхын, саахарай свёклын үндэр ургаса туйлана. Мяха, һү, үндэгэ тушааха, бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ гүрэнэй даалгабарие үлүүлэн дүүргэнхэй.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

ЗҮЖЭГЭЙ ДОЛООН ХОНОГ

Пионерэй 60 жэлэй ойдо зорюулагдажа, **«Театр — үхибүүдтэ ба эдиршүүлдэ»** гэһэн гаршагтай Бүхэсоюзна долоон хоног үнгэргэгдэбэ.

Манай театрай коллектив Прибайкалиин районой Тата-урово тосхондо В. Швембергерэй «Баабгай хайшан гээд хүн болооб» гэһэн зүжэгөөр энэ долоон хоногые эхилһэн байна. Тэндэмнай эхин классуудай һурагшад, хүүгэдэй саадай үхибүүд олон байгаа һэн. Зүжэгэй эхилхын урдахана театрай актер, найруулан табигша Валерий Виноградов суглараг шадай урда үгэ хэлэхэдээ, театрайнгаа түүхэ, куклануудай хайшан гэжэ хэгдэдэг тухай һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

Тэрэшэлэн Ивалга тосхоной «Мир» гэжэ кинотеатрта, дунда ба 8 жэлэй һургуулинуудта һонирхолтой уулзалганууд үнгэргэгдөө.

Манай театрта табигдадаг зүжэгүүдэй үндэһөөр Улаан-Үдын 18-дахи дунда һургуулида зурагуудай конкурс соносхогдожо, «Бидэнэр ба театр» гэһэн темээр сочиненинүүд бэшэгдэһэн байна. Түс конкурсын эрхим зурагуудай харалга шэлэй заводой соёлой байшан соо һаяар эмхидхэгдэхэ юм.

«Театр — үхибүүд ба эдиршүүлдэ» гэжэ долоон хоног үнгэргэхэ худэлмэридэмнай ород хэлэн ба литературын багшанар М. Б. Андреева (18-дахи һургуули), Н. Н. Хамаганова (51-дэхи һургуули) гэгшэд эдэбхитэйгээр туһалһан байна.

Театраймнай буряад бүлэг долоон хоног соо Эрхүүгэй областиин багашуулда Батор Романовай «Мүнхын аршаан» гэжэ зүжэгые харуулаа. Арадай аман зохёолой үндэһөөр бэшэгдэһэн энэ зүжэг тон баян хэлээр бэшээтэй байхаһаа гадна, уран гоёор шэмэглэгдэнхэй юм. Тиимэһээ багашуулда аргагүй халуунаар угтагдаа.

С. НИКИФОРОВА,
куклануудай театрай педагогическа талые даагша.

АНДА НҮХЭДЭЙ УУЛЗАЛГА

Эдэ үдэрнүүдтэ республикын ниислэл — Улаан-Үдэ хотын ажалшад анда хото болоһон Монголой Арадай Республикын Дарханай түлөөлэгшэдтэй аха дүү ёһоор уулзалга үнгэргэжэ байнхай.

Айлшаар манайда ерэһэн делегацине МНРП-гэй Дархан хотын горкомой партиина комиссиин түрүүлэгшэ Сэрээтэрын Дамдинсүрэн толгойлно. Делегациин бүридэлдэ электрын элшэ хүсэнэй, силикатно-избёосхын заводой, һургуулиин, медицинскэ техникумэй, барилгын хоёрдохи трестын партиина организацинуудай секретарьнар оролсоно. Анда нүхэд заншалта ёһоор дүй дүршэлөө халан абалсахаяа ерэһэн байна.

Аха дүү хоёр ороной түлөөлэгшэд КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой, арадай депутадуудай городской Советэй гүйсэдкомой түлөөлэгшэдтэй хани ёһоор уулзаа. Удаань эдэнэр Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай, медицинскэ училищиин, «Буряткоммунэнергын» парткомуудай хүдэлмэритэй танилсаһан байна.

КПСС-эй Советскэ райкомдо болоһон уулзалга дээрэ партиин райкомой нэгэдэхи секретарь В. Н. Башкеев, партиин райкомой дэргэдэхи партийна комиссиин түрүүлэгшэ П. С. Дырхеев гэгшэд айлшадаа партийна хүдэлмэритэй танилсуулһан байна. Удаань айлшад оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй, Кировэй нэрэмжэтэ заводой, гэр байра барилгын комбинадай, 14-дэхи һургуулиин, М. И. Калининай нэрэмжэтэ локомотивна депогой хүдэлмэришэдтэй хани ёһоор уулзаһан, ажал хэрэгээрнь һонирхоһон байна.

Мүн анда нүхэд Улаан-Үдэ хото соогуур аяншалжа, түүхэтэ газарнуудтай танилсаа. Тиихэдэ гүрэнэй оперо болон баледэй, Буряадай гүрэнэй Х. Намсараевай нэрэмжэтэ академическа театрнуудта хүрэжэ, зүжэг наада һонирхон хараһан, мүн эдэнэр этнографическа, Самиловай нэрэмжэтэ музейнүүдээр, үргэн Буряад оронноймнай эртэ урдын ба мүнөө үеын түүхэтэй танилсаһан байна.

Л. БОЛОТОВА.

«Бурятколхозпроект» институдай проект зохёодог нэгэдэхи мастерскойн коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө шармайн оролдоно. Ой модо авиацяар хамгаалха оньһожоруулагдамал отрядай үйлэдбэриин бааза Баргажан һуурида түхеэрхэ барилгын проект дүүргэгдэнхэй.

Г. А. Наталинагай хүтэлбэрилдэг барилгын бүлэгэйхид ехэ эдэбхитэйгээр хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: инженернүүд Е. Т. Мацук, Г. Д. Ешинжамсуева, Н. Н. Олзоева.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

СҮЛӨӨТЭЙ САГТАА

Зүүн Сибириин түмэр замай отделениин нэгэдэхи поликлиникэ соо «Уран гартан» гэһэн конкурс үнгэргэгдэбэ. Поликлиникын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хамнай эдеэ амтатайгаар бэлдэнэб гэһэн мүрысөөндэ хабаадалсаба. Эндэ янза бүриин печени болон бусад амтатай эдеэн элбэгээр табигдажа, жюрин гэшүүдые тухашаруулаа ха юм.

Медицинскэ сестра Л. А. Добротворскаягай бэлдэһэн «Октябрь», «Цыганка» гэһэн нэрэтэй печени үндэр сэгнэлтэдэ хүртэбэ. Тиихэдэ санитарка Е. Е. Соннагай сагаан бүд дээрэ олон үнгын ниткээр угалзатуулан оёһон «Радуга» гэжэ бүтээл олондо һайхашаагдаа. Врач Е. М. Пивторанай һиилэн бүтээһэн «Спартак» олоной анхарал татаа. Түрүү һуури эзэлэгшэдтэ дурасхаалай бэлэгүүд барюулагдаба.

В. МЕЩЕРЯКОВА,
врач.

ҮБЭЛЭЙ ТҮРҮҮШЫН hАРА

Манай шэмэрүүн хүйтэн уларилтай үбэлэй түрүүшын — декабрь һара гараһаар хэдэн хоног үнгэрбэ. Декабрьда үдэр хоногой үнгэрхэ тума хүйтэн шангаржа, эртэ үглөөгүүр, һүниндөө тас-няс хүйтэрөөд абадаг. Шанга хүйтэнэй захалхада, Байгал дээрэ манан хөөрэдэг. Заримдаа шанга һалхинай болоходо, хэдэн метрэй долгин, далайн эрьеэр ургаһан модонууд, һөөг бургааһан, модо шулуун мүльһэн хуягаараа абташадаг.

Декабрь һарада ноябрьда орходоо 5 — 10 градусаар хүйтэн байдаг. Энэ һарада эгээл богони үдэр, эгээл ута һүни болодог.

Байгша оной декабрь һарада сагай уларил урда жэлнүүдэйхитэй адлирхуу байхаар багсаамжалагдана. Һарын туршада дунда зэргээр 21—26, хойто районуудта 27—30 градус хүйтэн байха. Тиихэдэ һарын туршада 10 — 20, хойто нютагуудта 20 — 30 миллиметр тухай саһан орохо байна. Саһанай ороходо заримдаа шуургалха, секундын 9—14 метр хүсэтэйгөөр һалхилха зэргэтэй. Декабриин хоёрдохи арбан хоногой эхиндэ ба һүүл тээнь, һарын һүүлшын арбан хоногой туршада һалхилха, шуургалха. Һүниндөө 20—25, хойто районуудта 30—35, үдэртөө 10—15 градус хүйтэн болохо юм ха. Харин һарын хоёрдохи арбан хоногто һүниндөө 25—30, хойто нютагуудта 30—35, үдэртөө 12—17 градус хүйтэн үзэгдэхэ. Һарын һүүлшын арбан хоногто һүниндөө 35—40, хойто районуудта 45 градус хүрэтэр хүйтэрхөөр хүлеэгдэнэ.

Шэмэрүүн, шанга хүйтэнэй болоходо, ой тайгада ажамидардаг ан гүрөөл, шубуу шонхор саһа багатай газараар бэлшэнэ гээшэ. Декабрь һарада нуурнууд дээрэ мүльһэн дороһоо загаһа олзоборилго түлэг дундаа ородог. «Зөөлэн алта» суглуулга түлэг дундаа.

Н. АФОНИНА,
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин директор.

БИДЭ АМАРШАЛНАБДИ

Республикын хүүгэдэй аяншалагшадай станциин байгуулагдаһаар 25 жэлэй ой гүйсэбэ.

Үнгэрөөд байһан энэ үе соо республикын бүхы һургуулинуудай эдир аяншалагшад орон нютагаа шэнжэлхэ талаар ниилээдгүй ехэ амжалта туй...на. Эдэнэр Эхэ орон соогуураа аяншалһан, мэдэгдээгүй олон юумэеэ мэдэхэ, таниха, байгаалиин нюусануудые «таажа» шададаг болоһон байха юм.

Пионернүүд болон һурагшад «Минии Эхэ орон — СССР» гэһэн холын аяншалга, экскурсида гарахадаа «Ленин мүнөөшье амиды», «Ленинэй нэрэ манай туг дээрэ», «Мүнөө үеын агууехэ барилганууд», «Эдэнэр Эсэгэ ороноо хамгаалаа», «Байгаалиин нюусанууд», «Арад зоной искусство», «ГТО-һоо аяншалга хүрэтэр» гэһэн суглуулбари, планшедүүдээ партиин XXVI съездэ, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ пионернүүдэй эмхиин байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо зорюулһан байгаа.

Бидэ Хэжэнгын районой эдир аяншалагшад орон нютагаа шэнжэлэгшэдэй сүгһөө мэдээнүүдые холо ойгуур дахуулан, мэдээ, танилгын зүйлнүүдтэймнай танилсуулхые оролдожо ябадаг республикын хүүгэдэй аяншалагшадай станциин хүдэлмэрилэгшэд В. А. Колбин, Г. Н. Смирнов, А. Т. Похосва, Н. Д. Анеева, Л. А. Колосова, Г. Н. Бухаева, Т. Л. Говорина гэгшэдые түс станциин байгуулагдаһаар 25 жэлэйнь ойн һайндэрөөр амаршалаад, ажалдань амжалта хүсэнэбди.

Аяншалагшадай конференциин делегадууд: Д. Чимитова, Л. Базаржапова, А. Гончикжапов, Л. Дубшанов, Д-Н. Доржиев, А. Бальжинимаева, Н. Дондокова.

ҮХИБҮҮД БАЯСАНА, АЖАЛШАД УРМАШАНА

Янгинама хүйтэн үбэл дунда халуун ууралаараа оршон тойронхи ой тайгаяа сэнтүүлэн байдаг Горячинск курорт тухай дуулаагүй хүн манай республика дотор үсөөн лэ байха. Энэ курорт жэлэй дүрбэн сагта таһалгаряагүй хүдэлжэ, хүнэй үе мүсын, нюрга һээрэй шархирха (радикулит) аргалхада аргагүй һайн аршаан булаг гэжэ мэдээжэ бээзэ.

Номин тунгалаг Байгал далайн эрьедэ түбхинэһэн энэ аршаан булагта амархаар ерэгшэдые курортын медицинскэ сестранууд Людмила Посохова, Тамара Хлескина, Татьяна Климова, телефонистка Ольга Глушитская болон бусад налгай зохидоор угтан абадаг, тэдэнэй эрилтэ, гуйлта саг соонь дүүргэхые оролдожо ябадагаараа хүндэтэй болонхой юм. Эдэнэрнай бултадаа комсомол басагад, даалгагдаһан ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, олоной зүгһөө һайшаал магтаалда хүртэхэ ёһоороо хүртэнэ.

Нютагай ажалшадай, илангаяа амарагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шадабаритайгаар ябуулдаг эдэнэрэй хажуудахи дунда һургуулидаа өөһэдынгөө туһаламжа үзүүлжэ байдагыень дуулахада, сэдьхэл зүрхэндэ омогорхол түрэдэг.

Горячинскын аршаанай комсомолой эхин эмхиин комсомол басагад тосхонойнгоо һургуулине шефтээ абаһан. Мүнөө түс һургуулиин һурагшадай дунда эдэнэрэй үүсхэлээр «Харгын дүрим сахиха эдир инспектор», «Эдир санитар», хатар, танцада, юумэ нэхэжэ, оёжо, эдеэ бүйлүүлжэ һураха кружогууд эмхидхэгдэһэн байна. Курортын комсомол басагад эдэнэрэй дунда эмхидхэһэн бүхы кружогуудаа өөһэдөө хүтэлбэрилдэг заншалтай.

Т. БАДМАИН.

САГААН УЛАРИЛ

Декабриин 6—7-ной үдэрнүүдтэ нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха. Зарим нютагуудта багаханаар саһан орохо, бордоһолхо. Баруун хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Һүниндөө 19—24, үдэртөө 9—14, Байгал шадар һүниндөө 12—17, үдэртөө 4—9 градус хүйтэн байха. Зарим районуудта һүниндөө 33, үдэртөө 20 градус хүйтэн байха гэжэ Улаан-Үдын метеостанци мэдээсэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Ниислэл хотые хамгаалагшадай баатаршалга мүнхэ» — Москвагай оршондо немец-фашис сэрэгүүдэй бута сохигдоһоор 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан Кремлиин Съездүүдэй ордондо болоһон тухай. «Л. И. Брежневэй Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй обороной министрнүүдэй комитедэй гэшүүдтэй уулзалга» — ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин. «Мал ажал — онсо шухала һалбари» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна комитедүүдэй пленумүүдһээ. «БАМ — Эхэ орондоо дуратайшуулай һургуули» — И. Владимировай статья. «Модоной гүлгэн һалаанууд» — М. Егоровой очерк.

Гурбадахи хуудаһанда. «Энергетикын хүгжэлтэдэ туһаламжа» — Г. Теодоровичой статья. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Нютаг нютагай һониной дээжэ. Фельетон. Спортын һонин. Телевидениин долоон хоногой программа. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Декабриин 6-һаа 11 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 6

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — «Зарядкадаа зогсогты!». 10.00 — «Суоми ороной аялга хүгжэм» (Финлянди). 10.30 — «Будильник». 11.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 12.00 —«Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 12.45 — «Үглөөнэй почто» гэһэн хүгжэмтэ программа. 13.15 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.15 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.45 —«Ушастик», «Ушастик и его друзья» —үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүд. 15.15 — И. Друцэ. «Птицы нашей молодости» —ССР Союзай гүрэнэй Бага театрай фильм-зүжэг. 17.30 — «Гадаадын айлшад Советскэ Союз тухай». 17.45 — «Киногоор аяншалгын клуб». 18.45 —Уласхоорондын һонин. 19.30—19.45 — Забһарлалга. 19.45 —Финляндиин национальна һайндэртэ — бэеэ даа̄һан байдалай үдэртэ. Финляндиин телевидениин программа. 20.35—«Тэнсүү бэшэ байлдаан» —телевизионно зүжэг. Авторынь В. Розов. 22.00 — «Время». 22.35 — «От чего поет человек» — фильм-концерт. Тольятти хотодо үнгэргэгдэһэн политическэ дуунай уласхоорондын фестиваль тухай. 23.35 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 —«Амитадай аймаг». 16.20 —«Концерт Бетховена» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан уран һайханай фильм. 17.25— «Һолонго». Арадай уран бэлигэй телевизионно программануудай «Ошо сасарһан шулуун» гэжэ уласхоорондын IV фестиваль (СФРЮ). 17.45 — М. Анчаров. «День за днем» —олон серитэй телевизионно зүжэг. (1-дэхи бүлэг). 19.00 — Бүмбэгэтэ хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Динамо» (М) — «Зоркий» (2-дохи тайм). 19.45 — «Стринг Люцернын фестиваль» (Швейцари) —камерна оркестрэй концерт. 20.00 — «Шэнэ кинофильмнүүд тухай тобшо мэдээсэлнүүд». 20.45 —«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.00 — «Советүүд ба байдал». 21.30 — Урма баясхалан асарһан концерт. 22.00 —«Время». 22.35 —«Амиды Байгали» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 22.50 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Спартак» —«Кристалл» (2-дохи ба 3-дахи үенүүд). 00.15 —«Фронтовики» — телевизионно баримтата фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 7

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 10.35 — «Огонь в глубине дерева» — телевизионно уран һайханай фильм. 11.00 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.00 —Баледэй артистнуудай концерт. 12.40 —«Войди в мой сад»— телевизионно баримтата фильм. 12.50 — Шэнэ һонин (12.55 час хүрэтэр). 15.10 —Дамжуулгын программа. 15.15 —Шэнэ һонин. 15.25 — «Ажахы эрхилэлгын дүй дүршэл» —телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 16.35 — Тамаралгаар СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн. 17.20 — «По следам великих открытий» — Сибириие нээжэ, ашаглаһан тухай телевизионно олон серитэй баримтата фильм (1-2-дохи фильмүүд). 18.15 —«Телестадион».

Улаан-Үдэ. 18.45 — «Мүнхэ нэрэ» — киноочерк. 19.00 — «Экономико гаргаша багатай байха ёһотой» гэһэн дамжуулгаһаа. 19.30 — Шэнэ һонин. 19.40 —«Спортын һонин». 19.50 — Соносхолнууд.

Орбита. 20.00 — «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө!» Мангышлагай нефть (2-дохи дамжуулга). 20.30 — «Залуушуул тухай дуунууд». 21.00 —«Түбэй телевидениин экран дээрэ түрүүшынхеэ». «Всего дороже» —түүхын-публицистическэ киноэпопей. «Первый день мира» — нэгэдэхи фильм. 22.00 — «Время». 22.45 —Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Торпедо» — «ЦСКА». Забһарлалгынь үедэ. 23.20—«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 —Дамжуулгын программа. 13.00 —«Войди в мой сад» — телевизионно баримтата фильм. 13.10 —«Эрдэм наукын һонин». 13.40— Түүхэ. 6-дахи класс. «Жанна д' Арк». 14.10 — «Социалис арадай ажахы». 14.55 —«Антуан де Сент-Экзюпери» —ажабайдалай ба ажал ябуулгын хуудаһанууд. 15.40 — Юрэнхы биологи. 9-дэхи класс. «Микроэволюци». 16.10 — Түүхэ. 5-дахи класс. «Эртэ урда сагай Грециин үльгэр домогууд». 16.40 —«Живительница камня» — телевизионно баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00— П. И. Чайковский. «Иоланта» — Буряадай гүрэнэй Ленинэй орденто оперо болон баледэй академическэ театрай зүжэг.

Орбита. 18.45 — «Манай саад». 19.15 — Мультфильм. 19.30 — 19.45 —Забһарлалга. 19.45 — «Когда медвежонок проснется» — мультфильм. 20.00 — Н. Лесков. «Тупейный художник». 20.45 —«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.00 —«Москвагай уран бэлигтэн» — камерна оркестрэй концерт. 22.00 —«Время». 22.35 —«Дети Ванюшина» —уран һайханай фильм. 00.10 —Х. Родриго. Оркестртэй хамта гитара дээрэ наадагдадаг концерт.

ВТОРНИК, 8

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 —«Всего дороже» —түүхын-публицистическэ киноэпопей. «Первый день мира» —нэгэдэхи фильм. 11.05— С. Прокофьев. «8-дахи соната». 11.35 — «Залуушуулай адресууд». 12.35 —«Рядом с реставратором» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 12.50 —Шэнэ һонин (12.55 час хүрэтэр). 13.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 —Шэнэ һонин. 15.35 — Ороной телевизионно студинуудай баримтата фильмүүдэй программа. 16.30 — А. Фадеевэй түрэһөөр 80 жэлэй ойдо. «Уран зохёолшо. Эрхэтэн. Коммунист». 17.20 — «По следам великих открытий».— 3—4-дэхи фильмүүд. 18.15— Тимофей Докшицер наадана— фильм-концерт.

Улаан-Үдэ. 18.45—«Байгал»— мэдээсэлэй программа (буряадаар). 19.15—«Арадай хиналтын экран».

Орбита. 19.45—«Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Үнэн хөөрэлдөөн». Түсэбэй нэрэ хүндэ ба үнэн сэн. 20.30 —Башкирай арадай хатарай гүрэнэй ансамблиин концерт. 21.05—«Всего дороже»—киноэпопей. «Обгоняющие время» — хоёрдохи фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Фестивальнууд... Конкурснууд... Концертнүүд...» 23.40—Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00 — «Водопады Саян» — телевизионно баримтата фильм. 13.10—Шатарай һургуули. 13.40—Совет гүрэнэй ба эрхэнүүдэй үндэһэ һуури. 8-дахи класс. «СССР-эй эрхэтэдэй эрхэнүүд ба уялгануудай нэгэдэл». 14.20—«Нэгэ актерой театр». Владимир Яхонтов. 15.10—Физикэ. 7-дохи класс. «Туршалгата шэнжэлгэнүүд. Атомуудай байгууламжа». 15.40—Түүхэ. 6-дахи класс. «Уот Тайлерай восстани». 16.10 — А. С. Пушкин «Медный всадник». 16.20 — Француз хэлэн (һуралсалай хоёрдохи жэл). 16.30—ПТУ-гай һурагшадта. «Синтетическэ каучугууд».

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Булаг» гэһэн дамжуулга. 17.40—Соносхолнууд. 17.50—«Уран зохёолшо ба үе саг» гэһэн хөөрэлдөөн. 18.10—Түрүү дүй дүршэл тухай кино-мэдээсэл. 18.30—«Такси соо болоһон уулзалганууд»—киноочерк.

Орбита. 18.45—«Заря Востока» газетын шанда хүртэхын түлөө гарай бүмбэгөөр уласхоорондын мүрысөөн. Эрэшүүл. СССР-эй болон Венгриин суглуулагдамал командануудай наадаха (2-дохи тайм). 19.15—«Хүхюун ноторнууд». 19.30—19.45—Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.45—«Участковый инспектор» — киноочерк.

Орбита. 20.00 — СССР-эй арадай артист П. Лисициан П. И. Чайковскиин романсуудые гүйсэдхэхэ. 20.20 — Бүлэгөөрөө нэгэ нэгэеэ дуурялган тамаралгаар СССР-эй кубогто хүртэхын түлөө мүрысөөн. 20.45 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.00—«Советскэ Союзда алба хэнэб!». 22.00— «Время». 22.35—«В черных песках»—уран һайханай фильм. 23.55—Р. Щедрин. 2-дохи симфони.

СРЕДА, 9

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Всего дороже» — киноэпопей. «Обгоняющие время» — хоёрдохи фильм. 11.00 — П. Чайковский. «Ромео ба Джульеттын» увертюрэ. 11.20— «Киногоор аяншалгын клуб». 12.20 — Түбэй телевидени болон бүхэсоюзна радиогой ород дуунай академическэ хоорой концерт. 12.50—Шэнэ һонин. (12.55 час хүрэтэр). 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35—«Сам себе учитель»— телевизионно баримтата фильм. 16.25—«Станислав Иголинский наадана». 16.50 — «Дневник старого врача» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Гайдар шагает впереди» — һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 17.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 18.00—«Саяан» — хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга.

Орбита. 18.30 — «Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!». 19.00— «Экономико гаргаша багатай байха ёһотой». Ороной ехэ ашагта малтамалнуудай үүрхайнуудай үрэмдэгшэдэй хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө. 18.15 — «Зураг бүхэндэнь — наран!». 19.30—19.45—Забһарлалга. 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Холо ойрын дуунууд». 21.00 —«Всего дороже» — киноэпопей. «Трудное поле» — гурбадахи фильм. 22.00—«Время». 22.35—Н. А. Некрасовай түрэһөөр 160 жэлэй ойдо. «Ород эхэнэрнүүд» гэһэн поэмэ. 23.10—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 23.25—Ф. Шопенэй фортепиано дээрэ наадагдадаг зохёолнууд.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—«Зурагуудтай ном»—эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.10—«Һургуули ба уран бэлиг». 13.40—Юрэнхы биологи. 9-дэхи класс. «Оршон байдалда дадалга». 14.10—«Лев Толстойн үдэр». 15.10—«Ши хуули мэдэхэ гүш?». 15.55—ПТУ-гай һурагшадта. «Гоё һайханиие ойлгодогоор хүмүүжүүлгэ». 16.30 — «Манай саад».

Орбита. 17.00 — «Горизонт». «Аба, эжы болон би — спортивна бүлэбди». 18.00 — Ород хэлэн.

Улаан-Үдэ. 18.30 — Соносхолнууд. 18.40 — «Таанадта агитаторнууд болон политинформаторнууд». 19.00 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүдэй программа.

Орбита. 20.00 — Уласхоорондын һонин. 20.45 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.00 — «Наранай элшэ». 21.45 — «Үе сагуудай үлхэлдөө хоорондоо» — арадай ёһо заншалнууд тухай эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Миклухо-Маклай» — уран һайханай фильм. 00.05 — СССР-эй арадай артистка Зыкинагай концерт.

ЧЕТВЕРГ, 10

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Всего дороже» — киноэпопей. «Трудное поле» — гурбадахи фильм. 11.05 — «Дохёогоо үгэгты, горнистнууд». 11.50 — СССР-эй арадуудай дуу хатар. 12.40 — «Живительные камни» — телевизионно баримтата фильм. 12.50 — Шэнэ һонин (12.55 час хүрэтэр). 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин хүүгэдэй фондын байгуулагдаһаар 35 жэлэй ойдо. Кинопрограмма. 16.05 — «Гиль абгын ажабайдал ба номууд». В. Гиляровскиин зохёолнуудай хуудаһануудаар. 17.00 — Эрхүүгэй областиин уран һайханай бүлгэмүүдэй концерт.

Улаан-Үдэ. 17,25 — «Хани барисаанай модон» — киноочерк. 17.35 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 17.50 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 18.20 — «Саяан» — хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан программа.

Орбита. 18.55 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». Гар ажалые оньһожоруулха тухай Запорожско областиин предприятинуудай дүй дүршэлһөө. 19.30 — 19.45 — Забһарлалга. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Эрдэм наукын һонин». 20.30 — Н. Осиповой нэрэмжэтэ гүрэнэй ород арадай академическэ оркестрэй концерт. 21.00 — «Всего дороже» — киноэпопей. «Мир или война» — дүрбэдэхи фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Московские новости» газетын шанда хүртэхын түлөө фигурна халтиралгаар уласхоорондын мүрысөөн. Хоёр-хоёроороо халтиралга. Богони программа. 23.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 23.30 — «Заповедные мили» — Петр Великиин тохой соохи далайн заповедник тухай телевизионно баримтата фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «И музыка льдин...» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.10 — Н. А. Некрасов. «Мороз-Красный нос». 13.40 — Зоологи. 7-дохи класс. «Газар, уһанай ан амитад». 14.10 — К. Тренев. «Любовь Яровая». 15.00— «Женитьба» — уран һайханай фильм. 16.40 — «Машины земные» — телевизионно баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 17.00 — «БАМ-ай түүхэ бэшэг. Парторг» — киноочерк.

Орбита. 17.25 — Шатарай һургуули. 17.55 — МПЛА— Ажалай партиин байгуулагдаһаар 25 жэлэй ойдо. «Агостиньо Нето. Баатаршалгата тэмсэл» — баримтата фильм. 18.25 — «Заря Востока» газетын шанда хүртэхын түлөө гарай бүмбэгөөр уласхоорондын мүрысөөн. СССР-эй болон Югославиин суглуулагдамал командануудай наадаха (2-дохи тайм).

Улаан-Үдэ. 18.55 — Соносхолнууд. 19.05 — «Залуушуулай уран бэлиг». 19.45 — «Елена Устинова» — киноочерк.

Орбита. 20.00 — «Таанадай энээниие хэжэ шадахат» — ухаалан зохёогшодой конкурс. 20.45 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!» 21.00 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 22.00 — «Время». 22.35—«Звезда моего города» — уран һайханай фильм. 00.05 — П. И. Чайковскиин зохёолнууд.

ПЯТНИЦА, 11

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Всего дороже» — киноэпопей. «Мир или война» — дүрбэдэхи фильм. 11.05— «Дуратай уран шүлэгүүднай». 11.55 — Литвагай ССР-эй камерна оркестрэй республикын габьяата коллективэй концерт. 12.30 — «Одолень-трава» — телевизионно баримтата фильм. 12.50 — Шэнэ һонин. (12.55 час хүрэтэр). 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.55 — Шэнэ һонин. 15.35— «Мы—побратимы» — баримтата фильм. 16.05 — «Урагшаа, хүбүүд!». 16.50 — Москва шадарай уулзалганууд.

Улаан-Үдэ. 17.20 — «Адресат: ТВ». 17.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Орбита. 18.00 — «Онтохондо айлшаар». «Королевство кривых зеркал». — уран һайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Шиидхэбэри абтаа» — хоёрдохи дамжуулга.

Орбита. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Спросите вы у матерей...» — баримтата фильм. 20.10 — «Арадай инструментнүүдэй ирагуу һайхан аялга». Гитара. 21.05 — «Всего дороже» — киноэпопей. «Подвиг возрождения» — табадахи фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — «Московские новости» газетын шанда хүртэхын түлөө фигурна халтиралгаар уласхоорондын мүрысөөн. Хоёр-хоёроороо халтиралга. 23.35 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 23.50 — Кинопанорама.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Астара» — телевизионно баримтата фильм. 13.10 — «Совет уран зурагай искусстватада түүхын-революционно темэ». 13.40 — Түүхэ. 7-дохи класс. «Куликовско байлдаан». 14.10 — «Гадаадын композиторнуудай зохёохы ажал ябуулгада арадай аялга дуунууд». 15.05 — «Үльгэр онтохонууд». 15.55 — Географи. 6-дахи класс. «Мүнөө үедэ Антарктидые шэнжэлгэ». 16.25— Байгаалиие шэнжэлгэ. 4-дэхи класс. «Сагай уларил ба тэрэниие шэнжэлэн тайлбарилга». 16.50 — «Астара» — телевизионно баримтата фильм (дабталга).

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Сатирын галаар» — киноочерк.

Орбита. 17.20 — СССР болон Танзаниин хоорондо дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһоор 20 жэлэй ойдо. «Танзаниһаа ерэһэн хүндэтэ айлшад» — баримтата фильм. 17.40 — «Заря Востока» газетын шанда хүртэхын түлөө гарай бүмбэгөөр уласхоорондын мүрысөөн. Эрэшүүл. СССР-эй ба Испаниин суглуулагдамал командануудай наадаха.

Улаан-Үдэ. 18.00 — Баримтата фильмүүдэй программа. 19.00 — «Скульптор Лев Кербель» — баримтата фильм.

Орбита. 19.30 — 19.45 Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.45 — «Честное лошадиное» — ехэшүүлдэ зорюулагдаһан мультфильм.

Орбита. 20.00 — «Эрдэм наукын һонин». Аэробус Ил-86. 20.45 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.00 — Камерна хүгжэмэй концерт. 21.15 — «Ном уншаха дуратайшуулда зорюулагдаһан дамжуулга». 22.00 — «Время». 22.35 — «Посылка для Светланы» — телевизионно уран һайханай фильм. 23.45 — Г. Малер. «1-дэхи симфони».

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000.

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв секретарь —2-50-52, секретариат, —2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленност и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-04802. Заказ № 280. Индекс 590